21-мӗш ҫул тухать. Хакӗ 10 пус.

1941
МАРТ
14
ЭРНЕКУН
61 (5776) №

Пӗтӗм тӗнчери пролетарисем, пӗрлешӗр!

Чӑваш Коммуни

ВКП(б) ОБКОМӖПЕ
ШУПАШКАР ХУЛА КОМИТЕЧӖН,
ЧАССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕЧӖН
ТАТА ШУПАШКАР ХУЛА СОВЕЧӖН
ХАҪАЧӖ.

Районсенчи парторганизацисен пухӑвӗсем

ВКП(б) Пӗтӗм Союзри XVIII конференцийӗ парторганизацисен татӑклӑнах промышленноҫпа транспорт еннелле ҫавӑрӑнмаллине, ҫав вӑхӑтрах ялхуҫалӑх тӗлӗшпе те хӑйсен тимлӗхне вӑйсӑрлатма юраманнине кӑтартса пачӗ. Промышленноҫпа транспорт тӗлӗшпе те, ялхуҫалӑх тӗлӗшпе те парторганизацисен пӗртанах ӗҫлесе пымалла. Ҫакӑ вара пирӗн халӑх хуҫалӑхне пур енчен те ҫӗклентерсе яма май парӗ.

Парти организацийӗсен питех те пысӑк задачи—промышленноҫпа транспорт ӗҫӗнчи ҫитменлӗхсене пӗтересси пулса тӑрать. Ҫакна пурнӑҫа кӗртмешкӗн промышленноҫпа транспорт ӗҫӗнчи ҫитменлӗхсене пӗтӗмпех уҫса палӑртса, ӗҫри кӑлтӑксене тата ҫитменлӗхсене пӗтерсе пырас пулать.

Хальхи вӑхӑтра парти активӗн тата пуҫламӗш парторганизацисен пухӑвӗсенче, рабочисен тата колхозниксен пухӑвӗсенче ВКП(б) Пӗтӗм Союзри XVIII конференцин решенийӗсене сӳтсе-яваҫҫӗ, ҫав решенисене хӑвӑртрах пурнӑҫламалли майсене палӑртаҫҫӗ. Ҫак кунсенче Чӑваш парторганизаци активӗн, партин Шупашкар хулинчи организаци активӗн пухӑвӗсем, чылай предприятисемпе колхозсенчи парторганизацисен пухӑвӗсем пулса иртрӗҫ.

ВКП(б) Чӑваш организаци активӗн тата Шупашкар хулинчи парторганизаци активӗн пухӑвӗсем питех те пысӑк ҫӗкленӳпе иртрӗҫ. Ҫак пухусем партконференци решенийӗсене ырларӗҫ. Ҫавӑнпа пӗрлех ку пухусенче критикӑпа самокритика вӑйлӑ пулчӗ. Ҫакӑ вара парторганизацисен промышленноҫпа транспорта ертсе пырас тӗлӗшри ҫитменлӗхӗсене, предприятисемпе республикӑри наркоматсенчи йӗркесӗрлӗхсене нумайӗшне уҫса палӑртма пулӑшрӗ. Парти райкомӗсем тата партин Шупашкар хула комитечӗ предприятисен ӗҫне тӗплӗн пӗлме тӑрӑшман, вӗсен экономикине тӗпчесе вӗренмен, ҫавӑн вырӑнне, час-часах ҫиелтен тӗрӗсленипе тата тӗлли-паллисӗр решенисем ҫырнипех лӑпланса ларнӑ. Чылай предприятисем иртнӗ ҫулти производствӑллӑ программӑна тултарманни ҫавӑн пек формально ертсе пынинчен килнӗ.

Уйрӑмах Наркомместпром питех те япӑх ӗҫленӗ. Унӑн предприятийӗсем нумайӗшӗсем программӑна ҫуррине яхӑн е кӑшт ытларах кӑна тултарнӑ, ҫӗнӗ фабрикӑсене, заводсене тата мастерскойсене туса пӗтерсе ӗҫе ярас плана та 31,2 проц. кӑна пурнӑҫланӑ. ЧАССР Наркомлесӗн предприятийӗсем 1939 ҫултипе танлаштарсан 1940 ҫулта 89,9 проц. чухлӗ кӑна продукци панӑ. Кӑҫалхи ҫулӑн малтанхи икӗ уйӑхӗнче те Наркомместпром тата Наркомлес предприятийӗсем начар ӗҫлерӗҫ. Ахальтен мар ӗнтӗ, парти активӗн пухӑвӗсенче Вырӑнти промышленность халӑх комиссарӗн Васильков юлташӑн тата Вӑрман промышленность халӑх комиссарӗн Дубов юлташӑн ӗҫӗсене хытӑ критиклерӗҫ.

Пирӗн Чӑваш республикинче капитальнӑй строительство ҫителӗксӗр пулса пырать. Ҫӗнӗрен лартакан заводсене туса пӗтерсе ӗҫе ярасси питех те вӑраха каять, темиҫе ҫула чӑсӑлать.

Транспорт ӗҫӗнче те ҫитменлӗхсем сахал мар. Канашри вагонсем юсакан завод иртнӗ ҫулта пӗтӗмӗшпе илсен плана тултарнӑ, анчах чи кирлӗ продукцисене туса кӑларас заданине пурнӑҫа кӗртмен: 596 ҫӗнӗ платформа туса ҫитереймен тата 1334 кивӗ вагон юсас плана тултарайман.

Кӑҫал малтанхи икӗ уйӑхра чылай предприятисем производствӑллӑ плансене тултарчӗҫ тата ирттерсе тултарса пычӗҫ. Ҫав вӑхӑтрах хӑшпӗр пысӑк предприятисемех плана тултараймарӗҫ. Акӑ, сӑмахран, Ҫӗмӗрлери комбинат февраль уйӑхӗнчи плана 85 процент кӑна тултарчӗ. Канашри вагонсем юсакан завод март уйӑхӗн пуҫламӗшӗнче кашни кулленхи графика пурнӑҫа кӗртсе пыраймарӗ. Кунта штурмовщинӑран хӑтӑлса ҫитменни курӑнсах тӑрать. Ҫапла вара, пирӗн предприятисенче план тӑрӑх пӗр пек, йӗркеллӗн ӗҫлени, талӑкри графиксене тултарса пыни ҫук-ха.

Куславккари комбинат мартӑн 1-мӗшӗнчен график тӑрӑх ӗҫлесси ҫине куҫнӑ, анчах график пурнӑҫа кӗрсе пымасть. Ҫапла вара, график—производство законӗ пулса тӑрайман-ха. Кашни фабрика, кашни завод, кашни цех, кашни смена, кашни бригада кунран кунах производствӑллӑ плансене тултарса пымалла. Вӗсен кашнин талӑкра мӗн чухлӗ ӗҫлемеллине кӑтартса тӑракан график пулма кирлӗ. Талӑкри график — производство законӗ. Ҫав закона ҫирӗппӗн пурнӑҫа кӗртсе пырас пулать.

Оборудованисене, мӗнпур пурлӑхпа материалсене учета илесси, мӗнпур оборудованипе (станоксемпе, инструментсемпе т. ыт. те) туллин усӑ курасси, чӗртаварсене, материалсене, топливӑна тата электроэнергине перекетлӗн расходласси ҫинчен нумай калаҫаҫҫӗ. Чӑннипе илсен, ҫак ӗҫсене туса пырасси пирӗн предприятисенче кирлӗ пек сарӑлса кайман-ха.

Пирӗн республикӑри предприятисемпе хуҫалӑхла организацисенче оборудованисемпе материалсене аяккалла сутни те пулнӑ. Буинскри сланец рудникӗн администрацийӗ хӑйне кирлӗ тимӗре 10 пин тенкӗлӗх «Роснабсбыта» сутнӑ, унтан вара ҫав тимӗрех 11 пин тенкӗ тӳлесе каялла илнӗ. Чӑвашстройтрест директорӗ Стешов юлташ час-часах строительство материалӗсем ҫитмеҫҫӗ тесе ӳпкелешнӗ. Ҫавӑнпа пӗрлех трест иртнӗ ҫулта пӗренесем 148 кубла метр, чус-хӑма 148 кубла метр, кантӑк 969 кв. метр, цемент 3,1 тонна, пӑта 700 кгр., алебастр 155,5 пин тонна, кирпӗч 109 пин штук ирӗкелле сутнӑ.

Пирӗн промышленноҫпа транспортра йӗркесӗрлӗхсем нумай-ха. Маленков юлташ хӑйӗн докладӗнче каласа панӑ ҫитменлӗхсем пирӗн предприятисенче пӗтӗмпех тата ытлашшипех пур. Ҫитес кунсенче республикӑри пур районсенче те парти пухӑвӗсем пулса иртмелле. Вӑл пухусене лайӑх организацилесе ирттерни, вӗсенче большевикла самокритикӑпа критика ҫивӗч пулни—парторганизацисен промышленноҫпа транспорта ертсе пырассинчи тата пӗтӗм хуҫалӑхри ҫитменлӗхӗсене уҫса палӑртма пулӑшӗҫ, конференци решенийӗсене пурнӑҫа кӗртме мӗнле конкретлӑ ӗҫсем туса ирттермеллине кӑтартса парӗҫ.

Партин районсенчи пухӑвӗсенче тухса калакан юлташсем хамӑрӑн ӗҫри ҫитменлӗхсене большевикла тӳррӗн уҫса палӑртмалла, парторганизацисем предприятисене ҫиелтен ертсе пынине хытӑ сивлемелле, предприятин ӗҫне тӗплӗн пӗлме тата унӑн экономикине тӗпчесе вӗренме тӑрӑшман руководительсене ҫивӗч критиклемелле. Промышленноҫпа транспорт ӗҫне ҫӗклентерсе яма чӑрмантаракан сӑлтавсене, ҫуракине хатӗрленессинчи тата обществӑллӑ выльӑх-чӗрлӗх ӗрчетессинчи ҫитменлӗхсене кӑтартса пани кирлӗ.

Партин районсенчи пухӑвӗсене ирттернипех, вӗсенче решенисем йышӑннипех лӑпланса ларма юрамасть. Парти организацийӗсен ВКП(б) XVIII конференци решенийӗсене, парти членӗсен пухӑвӗсем йышӑннӑ решенисене, наркоматсен енӗпе кӑларакан приказсене пурнӑҫа кӗртессишӗн тӑрӑшмалла. Чылай парторганизацисем предприятисенче большевикла йӗркелӗх тума тытӑннӑ. Анчах ҫак ӗҫ вӑраххӑн пулса пырать-ха. Акӑ, Ҫӗмӗрле комбинатӗнчи парторганизаци рабочисене конференци решенийӗсене ӑнлантарса парас ӗҫе организациленӗ. Партбюро хӑйӗн заседанийӗнче 1-мӗш №-лӗ цех япӑх ӗҫлени ҫинчен ыйту лартса пӑхса тухнӑ. Парторганизацин пухӑвӗнче 2-мӗшпе 4-мӗш цехсем партиллӗ-хуҫалӑхлӑ актив решенисене мӗнле пурнӑҫа кӗртсе пынине сӳтсе-явнӑ. Кун хыҫҫӑн комбинат директорӗ Егоров предприятири ҫитменлӗхсене пӗтерес, график тӑрӑх ӗҫлес тӗлӗшпе приказ кӑларнӑ, вӑл приказа рабочисен пухӑвӗсенче ӑнлантарса панӑ. Анчах комбинат ҫав-ҫавах начар ӗҫлет-ха. Ҫавӑн пек ан пултӑр тесен, йышӑннӑ решенисене ҫине тӑрса пурнӑҫа кӗртсе пыни кирлӗ.

Партире тӑракан тата партире мар кашни большевиках ВКП(б) XVIII конференцийӗн решенийӗсемпе хӗҫпӑшалланмалла. Ҫав решенисене рабочисемпе колхозниксене, мӗнпур ӗҫсыннисене ӑнлантарса парса, сталинла виҫҫӗмӗш пилӗкҫуллӑх планне ӑнӑҫлӑн тултарса пыма мӗнпур совет халӑхне мобилизацилемелле.

Чӑваш республикинчи промышленноҫлӑ предприятисен февраль уйӑхӗнчи ӗҫӗ

ССР Союзне, РСФС Республикине тата Чӑваш АСС Республикине пӑхӑнса тӑракан промышленноҫлӑ предприятисенчен 20 предприяти февраль уйӑхӗнчи плана ытлашшипех тултарнӑ. ССР Союзне пӑхӑнса тӑракан предприятисенчен ҫаксем аван ӗҫленӗ: Куславкка комбиначӗ—115,1 процент, Варнарти фосфорит завочӗ—104,2 процент, Шупашкарти ликерпа эрех завочӗ — 105,5 процент, Сӗнтӗрвӑрринчи спирт завочӗ—117,7 процент, Етӗрнери спирт завочӗ—135,6 процент, Улатӑрти паровозсем юсакан завод—100,7 процент, Канашри вагонсем юсакан завод—104,5 процент, Сӗнтӗрвӑрринчи судоверфь — 105,9 процент тултарнӑ.

РСФС Республикине пӑхӑнакан предприятисенчен: Канашри тата Ҫӗмӗрлери инпошив мастерскойӗсем, ҫӑкӑр пӗҫерекен трест, маслопром предприятийӗсем аван ӗҫленӗ.

Чӑваш АССР промышленноҫӗн предприятийӗсенчен хӑйсен планӗсене 8 предприяти тултарнӑ. Вӗсен шутне ҫак предприятисем кӗреҫҫӗ: Ивановӑри кирпӗч завочӗ (180,8 проц.), Крахмалтрест (135,5 проц.), Мельтрест (100,2 проц.), Канашри аш-какай комбиначӗ (109,5 проц.), Техжирпром (125,0 проц.), Метровес (100,7 проц.), Улатӑрти тата Канашри типографисем.

Шоркистрери кирпӗч завочӗ, Шупашкарти тир-сӑран комбиначӗ, Шупашкарти атӑ-пушмак ҫӗлетмелли инпошив мастерскойӗ, Етӗрнери ҫу завочӗ, Ҫӗрпӳри примус горелкисем тӑвакан завод, Буинскрипе Кирери вӑрман заводӗсем февраль уйӑхӗнче начар ӗҫленӗ.

ХРОНИКА

СССР Верховный Совечӗн Президиумӗ Таджик СС Республикинче ертсе пыракан парторганизацисемпе совет организацийӗсем ыйтнине пурнӑҫа кӗртсе, Памир ҫинчи пӗррӗмӗш Хорог электростанцине В. И. Ленин ятне панӑ.

ССР Союзӗпе Таи Королевстви хушшинче дипломати, суту-илӳ тата консульство отношенийӗсем туса хуни

Юлашки вӑхӑтра Мускавра, пӗр енчен, Халӑх Комиссарӗсен Совечӗн Председателӗ тата Ютҫӗршыв Ӗҫӗсен Халӑх Комиссарӗ В. М. Молотов тата Ютҫӗршыв Ӗҫӗсен Халӑх Комиссарӗн Заместителӗ С. А. Лозовский тата, тепӗр енчен, Таи Королевствин Министрӗ г-н Памон Монтри тата Таи Королевствин Берлинри Чрезвычайнӑй Посланникӗ тата Полномочнӑй Министрӗ г-н Пра Прасасна Бидияюда хушшинче пулса иртнӗ калаҫусем хыҫҫӑн икӗ енӗ те ССР Союзӗпе Таи Королевстви хушшинче дипломати, суту-илӳ тата консульство отношенийӗсем туса хурасси ҫинчен килӗшӳ тунӑ.

Ҫакна май ҫакӑн пек нотӑсем улӑштарса илнӗ:

I.

Мускав, 1941 ҫулти мартӑн 12-мӗш.

Господин председатель,

Хамӑрӑн Правительство полномочи панипе эпӗ Сире ҫакӑн ҫинчен телейлӗ туйӑмпа пӗлтеретӗп: Таи Королевствин Правительстви ҫак нотӑсене улӑштарса илнӗ кунран пуҫласа Советлӑ Социализмлӑ Республикӑсен Союзӗпе йӗркеллӗ дипломати, суту-илӳ тата консульство отношенийӗсем туса хума йышӑнчӗ.

Таи Королевствин Правительстви ҫакна ҫирӗппӗн шанса тӑрать: ҫапла майпа пирӗн ҫӗршывсенчи халӑхсем хушшинче туса хунӑ отношенисем пӗрмаях туслӑ пулӗҫ тата пӗтӗмӗшлӗ мире тытса тӑма пулӑшӗҫ.

Сирӗн Превосходительствӑна, Господин Председатель, Сире хам чи пысӑккӑн хисеплени ҫинчен каласа пама тӳрӗ килнипе усӑ куратӑп.

ПРА ПРАСАСНА БИДИЯЮДА.

Унӑн Превосходительствине ССР Союзӗн Халӑх Комиссарӗсен Совечӗн Председательне тата Ютҫӗршыв Ӗҫӗсен Халӑх Комиссарне.

В. М. МОЛОТОВА.

II.

Мускав, 1941 ҫулти мартӑн 12-мӗш.

Господин Министр,

Хамӑн Правительство полномочи панипе эпӗ Сире ҫакна пысӑк кӑмӑлпа пӗлтеретӗп: Советлӑ Социализмлӑ Республикӑсен Союзӗн Правительстви ҫак нотӑсене улӑштарса илнӗ кунран пуҫласа Таи Королевствипе йӗркеллӗ дипломати, суту-илӳ тата консульство отношенийӗсем туса хума йышӑнчӗ.

Советлӑ Социализмлӑ Республикӑсен Союзӗн Правительстви ҫакна Сирӗн пекех шанса тӑрать: ҫапла майпа пирӗн ҫӗршывсенчи халӑхсем хушшинче туса хунӑ отношенисем пӗрмаях туслӑ пулӗҫ тата пӗтӗмӗшлӗ мире тытса тӑма пулӑшӗҫ.

Сирӗн Превосходительствӑна, Господин Министр, Сире хам пысӑккӑн хисеплени ҫинчен каласа пама тӳрӗ килнипе усӑ куратӑп.

В. МОЛОТОВ.

Унӑн Превосходительствине Таи Королевствин Чрезвычайнӑй Посланникне тата Полномочнӑй Министрне

ПРА ПРАСАСНА БИДИЯЮДАНА.

Таи Чрезвычайнӑй Посланникне тата Полномочнӑй Министрне г-н Пра Прасасна Бидияюдӑна чысласа ирхи апат тунӑ

Кӑҫалхи мартӑн 12-мӗшӗнче, ССР Союзӗпе Таи Королевстви хушшинче дипломатипе суту-илӳ отношенийӗсем туса хунӑ май, Ютҫӗршыв Ӗҫӗсен Халӑх Комиссарӗн Заместителӗ **С. А. Лозовский** юлташ Таин Чрезвычайнӑй Посланникне тата Полномочнӑй Министрне г-н **Пра Прасасна Бидияюдӑна** чысласа ирхи апат организациленӗ, унта тулашри суту-илӳ Халӑх Комиссарӗн Заместителӗпе **Ю. М. Кагановичпа** юлташпа пӗрле Наркоминделӑн ответлӑ работникӗсемпе Наркомвнешторгӑн ответлӑ работникӗсем пулнӑ.

Таи Министрӗ г-н Пра Прасасна Бидияюда Мускавран тухса кайнӑ

Кӑҫалхи мартӑн 12-мӗшӗнче Таин Чрезвычайнӑй Посланникӗ тата Полномочнӑй **Министрӗ г. Пра Прасасна Бидияюда** Мускавран тухса кайнӑ.

Белорусски вокзалта г-н **Пра Прасасна Бидияюдӑна ҫаксем** ӑсатса янӑ: Наркоминделӑн Генеральный секретарӗ **А. А. Собелев** юлташ, Наркомвнешторг Коллегийӗн членӗ Хӗвелтухӑҫ Управленийӗн Начальникӗ **П. Н. Кумыкин** юлташ, Наркоминделӑн Икӗмӗш Инҫет-Хӗвелтухӑҫ отделӗн заведующийӗ **С. К. Царапкин** юлташ, Наркомвнешторгӑн Протокольнӑй чаҫӗн Начальникӗ **С. А. Шивков** юлташ, Наркоминделӑн Протокольнӑй Отдел Заведующийӗн Заместителӗ **Ф. Ф. Молочков** юлташ тата Наркоминделӑн Пӗррӗмӗш Инҫет-Хӗвелтухӑҫ Отдел Заведующийӗн Помощникӗ **Н. М. Лифанов** юлташ.

* * *

Техниксен Пӗтӗм Союзри шкулне чаплӑн уҫни

МУСКАВ, январӗн 12-мӗш. (ТАСС). Техниксен Пӗтӗм Союзри шкулне уҫнӑ ятпа паян Союзсен Ҫуртӗн Колоннӑй залӗнче чаплӑ лару пулса иртнӗ. Ларура студентсем, профессорсем, промышленноҫпа транспортри стахановецсем пулнӑ.

Аслӑ шкул ӗҫӗсен СССР Совнаркомӗ ҫумӗнчи Комитечӗн председателӗ Кафтанов юлташ ларӑва уҫса, промышленноҫпа транспорт командирӗсене воспитани парса ӳстерекен ҫӗнӗ шкулӑн задачисем ҫинчен калать. Шкула 790 студента — чи лайӑх стахановецсене, мастерсене тата цехсен начальникӗсене илнӗ. Вӗренекенсем хушшинче — Совет Союзӗн Геройӗсем 12 ҫын, СССР Верховный Совечӗпе союзлӑ республикӑсен Верховный Совечӗсен депутачӗсем 56 ҫын. ССР Союзӗн орденӗсемпе тата медалӗсемпе наградӑланисем 189 ҫын.

Сталин юлташпа пӗрле ВКП(б) Центральный Комитечӗн Политбюрone хисеплӗ президиума суйлама сӗнӳ парсан, нумайччен оваци тӑваҫҫӗ.

Шкул директорӗ Шейнин юлташ занятисене пуҫлама хатӗрленни ҫинчен каласа панӑ. Профессорсемпе студентсен ларура тухса каланӑ представителӗсем ҫапла шантарнӑ: шкул ҫӗршыв валли производство новаторӗсене, промышленноҫпа транспортӑн малта пыракан ҫыннисене хатӗрлесе патӑр тесе, пӗтӗм вӑя хурса тӑрӑшӑпӑр, тенӗ.

Ларӑва пынисем пӗтӗм чӗререн хавхаланса, Сталинпа Молотов юлташсем патне саламсем яма йышӑннӑ.

Париж Коммуни 70 ҫул тултарнӑ тӗле

МУСКАВ, мартӑн 12-мӗш. (ТАСС). Мартӑн 18-мӗшӗнче Париж Коммуни 70 ҫул тултарать. Нумаях пулмасть В. И. Ленин Париж Коммуни ҫинчен ҫырнӑ статьясен, ун ҫинчен каланӑ сӑмахсен сборникӗ пичетленсе тухнӑ. Халиччен изданисенче пулнӑ материалсемсӗр пуҫне, ҫак сборникӗ Владимир Ильич 1904 ҫулти мартӑн 22-мӗшӗнче Женевӑра вуласа панӑ докладӑн виҫӗ конспектне кӗртнӗ.

Г. Димитровӑн «Париж Коммуни ҫитмӗл ҫул тултарнӑ тӗле» ятлӑ брошюри пичетленсе тухнӑ.

Столицӑри предприятисенче, учрежденисенче тата вӗренӳ заведенийӗсенче Париж Коммуни 70 ҫул тултарни ҫинчен калаҫусем ирттереҫҫӗ, докладсем тӑваҫҫӗ. Дзержинский ячӗпе тӑракан Трехгорнӑй Мануфактурӑра, Юридически институтра интернациональнӑй вечерсем пулаҫҫӗ т. ыт. те.

Чернышевский ячӗпе тӑракан истори, философи тата литература институтӗнче Париж Коммуни ҫинчен пысӑк выставка уҫаҫҫӗ, научнӑй лекци пулать.

Ҫуркуннехи уйхир ӗҫӗсем

Вӑтаҫӗр Азипе Закавказьери республикӑсенче ир акмалли ҫурхи культурӑсене акас ӗҫ хӗрӳллӗн сарӑлса кайнӑ. Крымра, Украинӑн кӑнтӑр районӗсенче, Ростов облаҫӗнче тата Краснодар крайӗнче пирвайхи вуншар пин гектарсене акнӑ. Ака хӑвӑртлӑхӗсем пӗлтерхинчен пысӑкрах. Мартӑн 5-мӗш тӗлне ҫӗршыври колхозсемпе совхозсем ҫурхи культурӑсене 543 пин гектар — иртнӗ ҫулта ҫак число тӗлне акнинчен 248 пин гектар нумайрах акнӑ.

Кӑнтӑр енчи ҫӗр нӳрлӗхӗн запасӗсем ҫителӗклӗ пулни тырӑ акас ӗҫ валли, пулас тырпул валли лайӑх условисем туса парать.

Вӑрман хатӗрлес плана срокра тултарар!

Шупашкар районӗнчи колхозсем вӑрман хатӗрлевӗнче

КӲКЕҪ. Малта пыракан колхозсем вӑрман хатӗрлес тӗлӗшпе правительство панӑ заданисене пурнӑҫласа ҫитереҫҫӗ те ӗнтӗ. Пӗтӗм районӗпе илсен мартӑн 10-мӗш тӗлне колхозниксем 4.154 кубометр касса хатӗрленӗ. Единоличниксем 1029 кубометр хатӗрленӗ. Районӑн тата 700 кубометр хатӗрлемелли юлнӑ.

Крупская ячӗпе тӑракан колхоз 235 кубометр, «Путь Ленина» колхоз 259 кубометр, «Новый быт» колхоз 239 кубометр, Чкалов ячӗпе тӑракан колхоз 153 кубометр касса хатӗрлесе, хӑйсен планӗсене тултарас ӗҫе вӗҫлесе пыраҫҫӗ.

Кадыков ячӗпе тӑракан колхоз 175 кубометр хатӗрлесе плана йӑлтах тултарнӑ. Ворошилов ячӗпе тӑракан колхоз 113 кубометр, Киров ячӗпе тӑракан колхоз 108 кубометр, «Мартӑн 8-мӗш» колхоз 133 кубометр хатӗрленӗ. Киров ячӗпе тӑракан колхоз председателӗ Михаил Ильин тата «Мартӑн 8-мӗш» колхоз председателӗ Алексей Сорокин юлташсем хӑйсем те колхозниксемпе пӗрлех вӑрманта ӗҫлеҫҫӗ.

Анчах районра вӑрман хатӗрлес ӗҫе пур колхозсем те мар активлӑн хутшӑннӑ-ха. «Чӑваш ЦИК» колхозӑн план тӑрӑх 350 кубометр хатӗрлемелле пулсан, паянхи куна 212 кубометр кӑна хатӗрленӗ. Калас пулать, ку колхоз председателӗ А. Николаев юлташ вӑрман ӗҫӗнчен пӑрӑнса тӑрать. Ҫавна пула хӑшпӗр колхозниксем те (сӑмахран, Г. Ильинский, С. Васильев, П. Семенова т. ыт. те) вӑрмана ӗҫлеме каймаҫҫӗ. Вӑрманта ӗҫлекенсем часчасах улшӑнса тӑраҫҫӗ. Бригадӑсенчен чылайӗшӗ хӑйсен планӗсене тултараймаҫҫӗ.

П. МУРАВЬЕВ.

Ӗҫ норми ҫинчен ӑнлантарман

ҪӖРПӲ. **(Хамӑр корр.).** Ҫӗрпӳ районӗнчи колхозсем вӑрман касса хатӗрлес тата турттарса кӑларас тӗлӗшпе ӗҫе хӗрӳллӗн тытӑннӑ. Мартӑн 10-мӗшне илес пулсан, ку районран ҫураннисем 1020 ҫын, лашапа 865 ҫын ӗҫлеҫҫӗ. «Ӗмӗт» колхозран мартӑн 8-мӗшӗнченпе 17 лашапа ӗҫлеҫҫӗ, паян вӑл колхозран тата 8 лашапа килсе ҫитрӗҫ.

«Молодая сила» колхозран вӑрман касма 5 звено организацилесе ячӗҫ. Чылай колхозсенчи колхозниксем плана вӑхӑтра тултарма тӑрӑшаҫҫӗ. Анчах та Буинскри хӑма ҫуракан заводри тата суту-илӳ организацисенчи работниксем колхозниксен ӗҫри хастарлӑхне ҫӗклесе пыма пӗлмеҫҫӗ. Чылай колхозсенчи колхозниксем 7-мӗш кун ӗҫлеҫҫӗ ӗнтӗ, анчах паян куна ҫитсе те вӗсене ӗҫ норми ҫинчен тата ӗҫшӗн тӳлемелли йӗрке ҫинчен ӑнлантарса паман. Тепӗр пысӑк ҫитменлӗх вӑл—тунӑ ӗҫе вӑхӑтра йышӑнса пыманни пулса тӑрать.

Леспродторг таварсене ӗҫленӗ ҫӗре илсе тухса сутмасть. Колхозниксем спичка, махорка нисӑта та тупса илеймеҫҫӗ. Подпилкӑсем ҫук. 700 ҫын пуҫне пӗр пилоточ ҫеҫ.

Ҫӗрпӳ районӗнчи колхозсем вӑрман хатӗрлевӗнче пурте тивӗҫлипе ӗҫлемеҫҫӗ-ха. «Поженар» колхозран вӑрман касма 9 хӗрарӑм уйӑрса янӑ, арҫынсем килте пурӑнаҫҫӗ.

«Молот» колхозӑн 150 кубометр касмалла, халӗ пурӗ те 20 кубометр ытларах кӑна каснӑ.

Янсакасси ялсоветӗнчи «Путь Ленина» колхозӑн 45 кубометр касмалла. Ҫак плана тултарнӑ ҫӗрте 3 хӗрарӑмсӑр пуҫне колхозран урӑх никам та ӗҫлемест.

Т. МАЙОРОВ.

(Телефонпа, мартӑн 12-мӗш).

Лашасем пушӑлла чупаҫҫӗ

ТӐВАЙ. Февралӗн юлашки кунӗсенче ялсовет исполкомӗсен тата колхоз председателӗсен районри канашлӑвӗ пулса иртнӗччӗ. Канашлу вӑрман касса хатӗрлес тӗлӗшпе правительство панӑ заданине мартӑн 10-мӗшӗччен, турттармалли плана мартӑн 15-мӗшӗччен тултарма сӑмах панӑччӗ.

Унтанпа вӑхӑт чылай иртрӗ. Анчах хӑшпӗр ялсоветсемпе колхозсен ӗҫӗнче нимӗнле улшӑнусем те пулса иртмерӗҫ. Ҫӗнӗ Ҫырма ялсоветӗнчи единоличниксем вӑрман касса хатӗрлесе турттарас тӗлӗшпе плана 30 процент, Молотов ячӗпе тӑракан колхоз 60 процент кӑна тултарнӑ.

Чӳк-Ҫырминчи «Коммунар» колхоз та хӑйӗн планне 21 процент ҫеҫ тултарнӑ. Ку колхозра вӑрманта ӗҫлекенсен бригадисене тӗрӗс мар организациленӗ. Кашни кун тенӗ пекех бригадӑсенчи ҫынсем улшӑнса тӑраҫҫӗ. Унсӑр пуҫне вӑрмана кайса унтан уйрӑлмасӑр 10—12 кун ӗҫлес вырӑнне, кашни кунах киле таврӑнса лашасене 50—60 ҫухрӑм ахаль чуптараҫҫӗ. Ҫавӑнпа та ӗнтӗ 200 кубометр вырӑнне 41 кубометр ҫеҫ касса хатӗрленӗ, турттарассипе заданин чӗрӗкне те тултарман.

М. РАЗНОМАЗОВ.

Ырми-канми ӗҫлес килет

Кирек мӗнле задание пурнӑҫлас пулсан та унӑн ӑнӑҫлӑхне дисциплина татса парать. Ҫакна манӑн бригадӑра ӗҫлекенсем лайӑх пӗлеҫҫӗ. Ҫавӑнпа та вӗсем дисциплинӑна пӑхӑнмасӑр ӗҫлекенсене хытӑ сивлеҫҫӗ, ӗҫре примерлӑ пулса тӑраҫҫӗ.

Ирхине эпир ӗҫе звонок тӑрӑх тухатпӑр. 8 сехетре пурте вите патӗнче лашасем кӳлетпӗр. Унтан пурте (бригадӑра 5 ҫын) участока каятпӑр. Кая юлакансем ҫук.

Лавсем ҫине пӗренесене бригадӑллӑ методпа тиетпӗр. Яланах тӑваттӑн пӗр енчен хирсе ҫуна ҫине тайӑнтаратпӑр, тепри вара тепӗр айккинче рычагпа хирсе тӑрать, йӑванса кайма памасть. Ҫакӑн пек методпа ӗҫлесе эпир кӗске вӑхӑт хушшинчех тиесе ҫитеретпӗр. Сӑмахран, тӑршшӗ 6,5 метрлӑ, диаметрӗ 37 сантиметрлӑ пӗренене 2—3 минута хушшинче тиетпӗр.

Ҫул ҫинче те пурте пӗрле, пӗрнепӗри пӑрахса каймастпӑр. Ланкашка е тӑвайкки пулсан каллех коллективлӑн тӗксе хӑпартатпӑр. Лашасем пурин те вӑтам ӳтлӗ, хытканнисем ҫук. Эпӗ пӗр лашапа 6 ҫул ӗҫлетӗп. Вӑл манӑн яланах мӑнтӑр.

Бригадӑпа ӗҫлени, рабочисем хушшинче дисциплинӑна лайӑх организацилени паха результатсем парать. Норма тӑрӑх кунне кашни лашапа 4,5 кубометр турттармалла пулсан эпир 6-шар кубометр турттаратпӑр. Уйӑхри ӗҫукҫи вӑтамран 300—500 тенкӗне ҫитет.

Эпӗ 50 ҫулта. Хӑшӗсем мана ватӑ теме пӑхаҫҫӗ, «ывӑнатӑн пулӗ», теҫҫӗ. Тӗлӗнетӗп вара апла каласан. Ватӑлма ир-ха, ӗҫ хӑй хавхалантарса пырать. Ӗҫлес килет, ывӑнма пӗлмесӗр ӗҫлес килет.

Х. АЛИМОВ.

Кабаново участокӗнчи возчиксен бригадирӗ.

* * *

Эстонири аслӑ шкулсем ҫумӗнчи аспирантура

Тартури университетпа Таллинри втуз ҫумӗнче пирвайхи хут аспирантура организацилеҫҫӗ. Кунта юридически факультет, медицина, историпе филологи, естествознанипе математика, ветеринари тата ялхуҫалӑх факультечӗсем ҫумӗнче профессорсемпе преподавательсен тата научнӑй работниксен кадрӗсене хатӗрлеҫҫӗ. Таллинри втуз ҫумӗнче 14 специальноҫпа аспирантура тӑваҫҫӗ.

Мицкевич произведенийӗсене поляк чӗлхипе пичетлесе кӑлараҫҫӗ

Белоруссири Госиздат Адам Мицкевич ҫырнӑ произведенисен сборникне поляк чӗлхипе пичетлесе кӑларать. Сборникe поэтӑн ытларах паллӑ сӑввисем, поэмисем, балладисем кӗнӗ.

Хусанти халӑх пултарулӑхӗн смотрӗ

Тутар халӑх творчествин республикӑри смотрӗ вӗҫленнӗ. Республикӑри 27 районран Хусана 175 юрӑҫ, ташлакансем, халлапҫӑсем, музыкантсем пынӑ.

Красноармеецсен ансамблӗн Литвари гастролӗсем

ССР Союзӗнчи красноармеецсен юрӑпа ташӑ ансамблӗ Каунаса пырса ҫитнӗ. Унӑн выступленийӗсем калама ҫук пысӑк ҫитӗнӳпе иртнӗ.

Ансамблӗн малашнехи программине Советлӑ Прибалтикӑри халӑхсен юррисене кӗртеҫҫӗ

ПАРТИ ПУРНĂÇĔ

Ĕçе урăхлатса çĕнетме васкамаççĕ

КАНАШ. Вагонсем юсакан заводри коммунистсен пухăвĕ пысăк активлăхпа иртрĕ. Партбюро секретарĕ Никифоров юлташ Партин Пĕтĕм Союзри XVIII конференцийĕн итогĕсем çинчен тунă хăйĕн докладĕнче заводăн ĕçĕнче пысăк çитменлĕхсем пуррине палăртрĕ. Заводра оборудованисемпе çителĕксĕр усă кураççĕ. Январь уйăхĕнче утильцехĕнчи ленточнăй пăчкă ĕçлемен, древообделочнăй цехра станоксемпе тата инструментнăй цехра оборудованисемпе иртнĕ икĕ уйăх хушшинче 87 процент çеç усă курнă. Уйрăмăн илсен, ĕç вăйĕ çитмен пирки станоксем 1081 сехет простой тунă. Çав вăхăтрах цехра нумай станоксемпе ĕçлекенсене ĕç памаççĕ. Икĕ станокпа ĕçлекен Осипов юлташ юлашки уйăх хушшинче икĕ станокпа мĕнпурĕ те 5—6 кун кăна ĕçленĕ.

Тимĕрç цехĕнче оборудованисемпе татах та начар усă кураççĕ. Топливăпа, электроэнергипе, пăс вăйĕпе тирпейлĕн усă курни çук. Цех 23 тонна пăс ытлашши расходланă, браксем чылай пулаççĕ.

Рессорсем тăвакан цехра çĕнĕ рессорсем тунă çĕрте брак 30 процента çитет. Брак тунипе завод вуншар пин тенкĕ убытка курать. Çирĕп график пулманни тата технологи процесне пăхăнса ĕçлеменни завода пысăк чăрмав кÿнĕ. Завод уйăх пуçламăшĕнче производство планне тултарман, çавна пула вара уйăх вĕçĕнче штурм пуçланнă. Март уйăхĕнче те штурмовщина пуласси куç умĕнчех.

Пуçламăш парторганизаци завод начар ĕçлени мĕнрен килнипе сахал интересленнĕ. Парторганизацин пухăвĕсенче производство ыйтăвĕсене чылай сÿтсе-явнă, решенисем йышăннă. Анчах, çав решенисене пурнăçа кĕртсе пынине тĕрĕслемен, хуçалăх руководителĕсене нарком приказĕсене пурнăçа кĕртме пулăшман.

Пренире тухса калакансем завод руководителĕсем тата пуçламăш парторганизаци партин Пĕтĕм Союзри XVIII конференцийĕн решенийĕсене пурнăçа кĕртсе пырас тĕлĕшпе питĕ вăрахăн ĕçленине палăртрĕç. Заводра тасалăх тата йĕркелĕх тума мероприятисем палăртнă пулнă. Вĕсене тимĕрç тата урапасем тăвакан цехсенче халĕ те пурнăçламан. Пуçламăш парторганизаци партконференци материалĕсене рабочисене ăнлантарса парас тĕлĕшпе те начар ĕçлет.

Парторганизацин пухăвĕ партин Пĕтĕм Союзри XVIII конференцийĕн решенийĕсене пĕр кăмăлпа ырласа, вĕсене пурнăçа кĕртмешкĕн туса ирттермелли татăклă мероприятисене палăртрĕ.

М. ТИТОВ.

Суту-илÿ ĕçĕнчи çитменлĕхсене пĕтерме пулчĕç

Çĕмĕрле райпотребсоюзĕ çумĕнчи пуçламăш парторганизацинче парти пухăвĕ пулчĕ. Пухура XVIII партконференци итогĕсем çинчен сÿтсе яврĕç.

Пренире тухса калакансем суту-илÿ ĕçĕнчи çитменлĕхсене кăтартса пачĕç. Вăл çитменлĕхсене пĕтерес тĕлĕшпе пухусенче нумай решенисем йышăнаççĕ пулин те, вĕсене мĕнле пурнăçласа пынине вăхăтра тĕрĕслесе тăмаççĕ, терĕç тухса калакансем.

ВКП(б) членĕ Белов юлташ çапла каларĕ:

— Партин XVIII конференцинче Маленков тата Вознесенский юлташсем хăйсен доклачĕсенче кăтартнă çитменлĕхсем пирĕн парторганизацинче те пур. Райпотребсоюз таварçавăрнăш планне вăхăтра тултарса пымасть, ларексенче продавецсем пур чухне те мар кирлĕ пек ĕçлеççĕ. Пирĕн магазинсенче ĕççыннисене кирлĕ таварсем те çителĕксĕр, уйрăмăнах сезон вăхăтĕнче кирлĕ таварсем сахал пулаççĕ, вĕсем кая юлса килнипе чылай вăхăт хушши складра выртаççĕ. Сăмахран, лампа çакмаллисем 1937 çултанпа складра выртаççĕ.

— Пирĕн складсенче таварсене тирпейлĕ тытманнипе вĕсем пăсăлнисем, тутăхса кайнисем пулкалаççĕ, тепĕр чухне таварсене комплектлăн кÿрсе килмеççĕ, — терĕ Белов юлташ.

Пуçламăш парторганизацин секретарĕ Воронков юлташ задание 1940 çулта тултарманни, ку енĕпе ĕçсем кăçал та япăх пыни çинчен каларĕ. Акă, халĕ çураки вăхăтĕнче кирлĕ таварсене кÿрес ĕç питĕ вăраххăн пырать.

Пуху çитменлĕхсене çитес сывăх вăхăтрах пĕтерме, XVIII партконференци решенийĕсене тивĕçлĕн пурнăçласа пыма пулчĕ.

Л. ПАВЛОВ.

Райсовет исполкомĕнчи партиллĕ группа

Райсовет исполкомĕнчи партиллĕ группăна 1940 çулти январĕн 15-мĕшĕнче организациленĕ. Унăн составĕнче ВКП(б) членĕсем 5 çын, парти кандидачĕ пĕр çын. Партиллĕ группа ертсе пыракан парторгăнсен решенийĕ тăрăх ĕçлет.

1940 çулта партиллĕ группа совет, хуçалăх тата колхоз кадрĕсене суйласа илес, партипе правительство кăларнă решенисене мĕнле пурнăçа кĕртсе пыни, çавнашкалах парти райкомĕпе райсовет исполкомĕ кăтартăвĕсемпе решенисене уйрăм организацисем мĕнле пурнăçа кĕртсе пыни, бюрократизмпа кĕрешес тата парти дисциплинипе государство дисциплинине çирĕплетес ыйтусене сÿтсе-явнă.

Кирлĕ чухне партиллĕ группăн решенийĕсене ВКП(б) райкомĕ çирĕплетнĕ. Çакна палăртас пулать: 1940 çулта партиллĕ группа плансăр ĕçленĕ. Çавна пула вара уйрăм ыйтусем айккине тăрса юлнă. Çак çитменлĕхе кăçал шута илнĕ. Пĕрремĕш квартал валли план тунă. Партиллĕ группа уйрăм ыйтусене татса пама парти райкомĕн бюроне лартать.

Хăшпĕр чухне парти райкомĕн бюроне лартакан ыйтусене малтан тĕплĕн хатĕрлесе çитерменнисем те пулнă. Сăмахран, машинно-тракторнăй станцин тракторсемпе ĕçлемелли планĕ çинчен бюрора лартиччен МТС дирекцийĕ ыйту тăрăх райçĕрĕç пайĕпе тата райпланпа калаçса татăлман пулнă. Çакна пула вара ыйтăва парти райкомĕн бюровĕнче татса пама йывăр пулнă.

Партиллĕ группăна тивекен ыйтусем тăрăх ВКП(б) райкомĕн бюровĕ тата пленум йышăннă решенисене, çавăн пекех коммунистсен районри пухăвĕ йышăннă решенисене вăхăтра ярса памасть-ха. Çакă ĕçре чылаях чăрмантарать.

Партиллĕ группăн задачи вăл — парти влиянине пур енчен те вăйлатасси тата парти политикине партире тăманнисем хушшинче пурнăçа кĕртсе пырасси, партипе государствăн дисциплинине тĕреклетесси, бюрократизма хирĕç кĕрешесси, партипе советсен директивисене пурнăçа кĕртнине тĕрĕслесе тăрасси пулать. Эпир çак задачăсене кулленхи ĕçре тĕрĕс тата тĕплĕн пурнăçа кĕртсе пырассишĕн кĕрешетпĕр.

Н. ЛЬВОВ.

Сĕнтĕрвăрри райсовет исполкомĕнчи партиллĕ группăн секретарĕ.

Яланлăх комиссин ĕçĕсем

ИШЛЕЙ. ВЛКСМ Центральный Комитечĕн XI пленумĕн решенийĕ тăрăх, ВЛКСМ райкомĕсем çумĕнче яланлăх комиссисем ĕçлеме пуçларĕç. Çав комиссисен шутне шкул ачисемпе пионерсем хушшинче ĕçлекен комисси те кĕрет.

Комисси председателĕ Х. Степанов юлташ хăйне шанса панă ĕçĕн ответлăхне яланах асра тытса тăрать. Комиссинче 8 член. Вĕсем пурте учительсем. Хăйсен ĕçне план тăрăх туса пыраççĕ. Шкулсенчи пионер вожатăйĕсене уйрăмăн пулăшусем параççĕ, семинарсем ирттереççĕ.

Юлашки семинар февралĕн 14-мĕшĕнче пулса иртрĕ. Унта аслă пионервожатăйсен ĕçĕсемпе колхозри çамрăк выльăхсене шефа илессине мĕнле йĕркелемелли çинчен, ачасен олимпиадине хатĕрленмелли майсем çинчен каласа ăнлантарчĕç. Пионер вожатăйсем хăйсен ĕçĕнчи паха опычĕсемпе паллаштарчĕç.

Комисси членĕсем шкулсенче тĕрлĕрен кружоксен ĕçне йĕркелес тĕлĕшпе тăрăшса ĕçлеççĕ. Тивĕшри вăтам шкулта 10 кружок. Литература, драма, комбайна вĕренме организациленĕ кружоксем лайăх ĕçлеççĕ. Литература кружокĕнче 57 член. Вĕсем пурте комсомолецсем. Кружока комсомолец-учитель А. Сорокин юлташ ертсе пырать. Вĕренÿ çулĕ пуçланнăранпа 25 заняти туса ирттернĕ.

Драмкружок вăйĕпе сывăхри ялсене кайса спектакльсем лартаççĕ, кашни уйăхра икĕ хут Тивĕш ялĕнче хăйсен пултарулăхне кăтартаççĕ.

Ишлейри вăтам шкулта математика кружокĕ аван ĕçлет. Унта 87 комсомолец занятисене вăхăтра çÿреççĕ. Кружок уйăхра пĕр номер «Атеист» ятлă стена хаçачĕ кăларса тăрать. Вĕренÿ пахалăхне лайăхлатас тĕлĕшпе кружок пысăк вырăн йышăнса тăрать.

Шкулсенче çарпа физкультура ĕçне вĕренессине те начар мар йĕркеленĕ. Ишек вăтам шкулĕнче «На штурм» тата «Разведчики» вăйăсене туса ирттернĕ. Çав вăйăсене 170 ача хутшăннă.

Чылай шкулсенче шкул ачисемпе пионерсем хушшинче ĕçлесси япăх пулса пырать-ха. Кшавăшри, Мамăшри туллимар вăтам шкулсенче сборсем йĕркеллĕ пулса иртмеççĕ, пионерсем галстуксемпе çÿремеççĕ. Асăннă шкулсенче çар вăййисене туса ирттерес енĕпе те нимĕн те туман, вĕренÿре кая юлса пыракансем те сахал мар.

Мамăшри туллимар вăтам шкулта 138 вĕренекентен 21 ача вĕренÿре ĕлкĕрсе пыраймаççĕ. Ку шкулта яланлăх комисси членĕ В. Бурдасова юлташ ĕçлет пулсан та асăннă çитменлĕхе пĕтерессишĕн тăрăшни курăнмасть.

Н. РУСАНОВ,
А. БАШКИРОВ.

Партконференци материалĕсене вĕренеççĕ

Инçетри тайгари ылттăн кăларакан вырăнсене тата Баунтовски аймакри эвенксен колхозĕсене ВКП(б) Пĕтĕм Союзри XVIII конференцийĕн материалĕсене самолетсемпе илсе пынă. Агитаторсемпе активистсем халăха конференци решенийĕсемпе паллаштараççĕ. Охотниксем тата ылттăн кăларнă çĕрте ĕçлекен рабочисем Маленковпа Вознесенский юлташсен доклачĕсене тата конференци решенийĕсене пысăк интереспа вĕренеççĕ.

УКЕРЧĔК ÇИНЧЕ: ВКП(б) членĕн кандидачĕ, Çĕрпÿ МТ Станцинчи 2-мĕш тракторнăй бригадăн бригадирĕ **Н. З. Картошкин** юлташ çуракине тимлĕн хатĕрленет.

Г. Костин фото-ÿкерчĕкĕ.

▲ ▲ ▲

Колхозсенче агитациллĕ-массăллă ĕçе туса пымаççĕ

— Сирĕн колхозра агитаторсем мĕнле ĕçлеççĕ, — ыйтрăмăр Иккĕмĕш Вăрманкассинчи «Çĕнĕ вăй» колхоз счетоводĕнчен Васильев юлташран.

— Пирĕн колхозра агитаторсем çук, —ответлерĕ вăл. Кунта колхозниксене политикăллă воспитани парас тĕлĕшпе питех те çителĕксĕр ĕçлеççĕ иккен. Чăн та, колхозниксен пухăвĕсем часчасах пулса иртеççĕ. Анчах та вăл пухусенче партипе правительство решенийĕсене сÿтсе-явмаççĕ, политикăллă ыйтусем тăрăх докладсем пулмаççĕ. 1940 çулта тата çĕнĕ çула кĕнĕренпе колхоз хуçалăхĕн шалти ыйтăвĕсемсĕр пуçне мĕнпурĕ те пĕр ыйту кăна — «Ялхуçалăх продуктисен заготовкисене тата закупкисене ирттерес политикăри улшăнусем çинчен» ВКП(б) Центральный Комитечĕпе СССР Совнаркомĕ йышăннă постановленине сÿтсе-явнă.

Тĕнсĕрти «Кулебакский металлист» колхоз правлени ларăвĕн тата колхозниксен пĕрлехи пухăвĕсен протоколĕсене пăхса тухатăн. 1940 çулта пурĕ 13 пуху тата кăçал 3 пуху ирттернĕ. Вăл пухусенче пуринчен ытла çуракине е уборкăна хатĕрленес, çулйĕр строительствине хутшăнас тата ытти çавăн пек ыйтусене сÿтсе-явнă. Иккĕленмелли çук, вăл ыйтусем колхоз пурнăçĕнче пысăк вырăн йышăнса тăраççĕ. Çав вăхăтрах колхозниксем хушшинче политикăллă ыйтусем тăрăх докладсем, лекцисем тата калаçусем ирттересси çинчен те манма юрамасть. Вĕсене политикăллă ыйтусене тарăннăн ăнланса илме пулăшмалла. Ĕçе çавăн пек организациленн умра тăракан ĕçсене ăнăçлăрах пурнăçа кĕртсе пыма май парĕччĕ.

— Колхозниксене политикăллă воспитани парас ĕçе пирĕн агитаторсем колхозниксене ушкăнăн-ушкăнăн пухса ирттереççĕ, — теççĕ ВКП(б) райкомĕн работникĕсем. «Çĕнĕ вăй», «Кулебакский металлист» колхозсенче çакна та курма çук. «Кулебакский металлист» колхозра мартăн 5-мĕшĕнче колхозниксен пухăвĕ пулса иртнĕ. ВКП(б) райкомĕн представителĕ Алексеев юлташ XVIII партконференци итогĕсем çинчен тунă доклад тăрăх пĕр колхозник те тухса калаçман. Пуху питех те сÿрĕк иртнĕ. Паллах ĕнтĕ, колхозниксене парти конференци материалĕсене ăнлантарса панă тата пухăва тивĕçлипе хатĕрленнĕ пулсан çакăн пек пулас çукчĕ. Агитациллĕ-массăллă тата политикăллă воспитани ĕçне тивĕçлипе организацилеменни япăх результатсем патне илсе пырать. Колхозра ĕç дисциплини начар. Иртнĕ çулта уборка хĕрсе пынă чухне пĕр кун хушшинче 32 колхозник ĕçе тухманни те пулнă кунта. 80 ĕçкунĕнчен те кая тунă 6 колхознике колхозран кăларнă. Колхоз агротехникăллă ĕçсене пурнăçа кĕртсе пыманнине пула кашни гектартан 47-шер пăт ытларах кăна тырпул туса илнĕ.

Çак асăннă икĕ колхозра та парторганизацисем çук, комсомол организацисем çеç. Комсомолецсем агитациллĕ-массăллă ĕçе туса пымаççĕ. Хăшпĕр комсомолецсен партипе правительство решенийĕсене колхозниксене та ăнăн ăнлантарса пама пĕлÿ çитмест. Апла пулин те парти райкомĕн пропагандăпа агитаци отделĕ тата ВЛКСМ райкомĕ çакăн пек организацисене пулăшмаççĕ.

Партипе правительство колхозсене организаципе хуçалăх тĕлĕшĕнчен тĕреклетме, колхозниксен пурнăçне лайăхлатса пыма тăрăшаççĕ. Юлашки çулсенче ВКП(б) Центральный Комитечĕпе СССР Совнаркомĕ социализмлă ялхуçалăхне аталантарма май паракан паллă решенисем йышăнчĕç. Çак решенисене никĕсе хурса ĕçлемелле пирĕн. Вăл решенисен политикăллă пĕлтерĕшĕ çинчен пур колхозниксем те тĕплĕ пĕлсе тăма тивĕçлĕ. Çавăн пекех пирĕн партипе правительство руководителĕсем колхозсен ĕçне лайăхлатас тĕлĕшпе съездсемпе конференцисенче, парти, совет активĕсен пухăвĕсенче тухса каланă сăмахсемпе докладсем пур. Мĕншĕн-ха М. И. Калинин юлташ «Коммунистла воспитани çинчен», Н. С. Хрущев юлташ Киев облаçĕнчи парти, совет тата колхоз активĕнче «Украинăн социализмлă ялхуçалăхĕнчи çĕнĕ ÿсĕмсемшĕн» çинчен тунă доклачĕсене тата ытти паха решенисене колхозниксене ăнлантарса парас мар.

Политикăллă воспитани ĕçĕ вăл — пысăк ĕç. Районри парторганизацин çак ĕçе пур колхозсенче те, пур организацисенче те тивĕçлипе организацилемелле.

Çĕрпÿ

Т. МАЙОРОВ.

ПРОПАГАНДИСТСЕМПЕ АГИТАТОРСЕНЕ ПУЛĂШМА

Халăх-хуçалăх планированийĕн принципĕсем

Капитализм условийĕсенче нимĕнле планлă хуçалăх та пулма пултараймасть. Капитализм, рабочисене пусмăрланипе хăйĕн усламне ÿстерме, фабрикăра кăна ĕçе организацилеме пултарать, капитализм чухне пĕтĕм обществăллă производствăра анархи пуçпулса тăрать, вăл кризиссем патне илсе пырать.

«План тăрăх ертсе пыма,—тесе каланă Сталин юлташ,—промышленноçăн урăх, социализмла, капитализмла мар, системи кирлĕ, сахалтан та, национализациленĕ промышленность, национализациленĕ кредит системи, национализациленĕ çĕр, ялпа социализмла смычка туни, çĕршывра рабочи класăн влаçĕ пулни т. ыт. те кирлĕ».

Капитализм чухне производство средствисем уйрăм çынсен харпăрлăхĕ пулса тăраççĕ, çавăнпа та обществăллă производство туса кăларакан продуктсем пĕтĕмпех уйрăм çынсен—производство средствисен хуçисен—аллине кĕреççĕ. Капитализмăн çак тĕп противоречине пула—производство характерĕ обществăллă пулнă вăхăтрах производство средствисем уйрăм çынсен аллинче тăнинчен килекен противоречине пула—капитализмлă çĕршывсенче хуçалăхлă пурнăçа пĕтĕм государствипе планлани пачах та пулма пултараймасть. Англи писателĕпе Уэллспа калаçнă чухне Сталин юлташ тÿрех çапла кăтартса панăччĕ: «капитализмран хăтăлмасăр, производство средствисем уйрăм çынсен харпăрлăхĕ пулса тăнине пĕтерсе хумасăр, эсир планлă хуçалăх тăваймăр».

Российăри Октябрьти социализмлă аслă революци государствăллă кивĕ строя çапса çĕмĕрчĕ, капиталистсемпе помещиксене экспроприацилерĕ, çапла вара ССР Союзĕнче социализм строительствине план тăрăх туса пыма политикăллă тата экономикăллă майсем хатĕрлесе пачĕ. Государство влаçĕ пирĕн çĕршывра рабочисемпе хресченсен аллинче, производство средствисем государствăн, урăхла каласан, пĕтĕм халăхăн пурлăхĕ пулса тăраççĕ. Фабрикăсемпе заводсене, хуçалăхлă пĕтĕм пурнăçа пирĕн çĕршывра ĕççыннисем хăйсем тытса пыраççĕ, пĕтĕм доход—обществăн харпăрлăхĕ пулса тăрать.

Кивĕ строя тĕп туса, рабочисемпе хресченсем çĕнĕ хуçалăх, социализмлă хуçалăх тума тытăнчĕç. Ленинпа Сталин пирĕн çĕршывра, капитализмлă йĕритавралăхра пурăнакан пĕр çĕршывра, социализм тума май пурри çинчен вĕрентни ĕççыннисене малашлăха уççăн курса тăнипе, хамăрăн вăйсем çине шанса тăнипе хĕçпăшаллантарчĕ. Ленинпа Сталин социализм строительстви çинчен вĕрентни тăрăх ĕçлесе пырса, эпир хамăрăн çĕршывра социализмлă общество турăмăр.

Пирĕн çĕршывра социализмлă общество тăвассин программине халăх хуçалăхĕн планĕсенче палăртса пынă. Халăх хуçалăх планĕсен ĕçе организацилес çĕрти вырăнĕ çулран-çулах ÿссе пычĕ.

Пирĕн халăх хуçалăхĕн планĕсен организацилекен вăйне партин тăшманĕсем те лайăх курнă, çавăнпа вĕсем планировани ĕçне хирĕç тата плансене хирĕç урса кайнă пекех кĕрешнĕ. Ленин ертсе пынипе Гоэлро планне тусассăн, троцкистсем çав плана пур майпа та сирме тăрăшнă, вĕсем пĕрремĕш пятилетка планне хирĕç—çĕршыва индустриализацилессин планне хирĕç хăйсен планне кăларса тăратнă, унта пирĕн промышленность аталанăвĕ «сÿнсе пымалла» тесе, совета хирĕçле теорие хÿтĕленĕ. Сылтăмла капитулянтсен группи те, пĕрремĕш пятилеткăна хирĕç тăрса, çĕршыва индустриализацилессин планне пĕтерсе хума тăрăшса, хăйĕн «двухлеткине» туртса кăларнă. Анчах тăшмансем пире улталаймарĕç. Сталин юлташ ертсе пынипе парти халăхăн тăшманĕсене, вĕсем ССР Союзĕнче каллех капитализм туса хума хатĕрленĕ проектсене тăрă шыв çине кăларса çĕмĕрсе тăкрĕ тата ĕççыннисене сталинла пятилеткăсене пурнăçа кĕртме мобилизацилерĕ.

Социализмлă планированин ленинла-сталинла принципĕ — тĕп задачăсене, ĕçе татса паракан задачăсене чи малтан пурнăçа кĕртессине пĕрремĕш вырăна хурать. Пирвайхи пятилеткăра çакăн пек ĕçе татса паракан задача—çĕршыва индустриализацилесси, социализмлă экономикăн никĕсне хывасси пулнă, планăн ертсе пыракан сыпăкĕ—йывăр промышленноçа тата унăн чĕрийĕ пулса тăракан машиностроенине хăвăрт ÿстерсе пырасси пулнă. Иккĕмĕш пятилеткăра пĕтĕм халăх хуçалăхне техника тĕлĕшĕнчен реконструкцилессине туса çитерес задача тăнă, çак задачăна пурнăçа кĕртме производствăна пит пысăккăн ÿстермелле, ĕç тухăçлăхне ÿстерсе пымалла, çĕнĕ техникăна вĕренсе алла илмелле, металлургине тата транспорта вăйлăнрах аталантарса пымалла пулнă. Пĕрремĕш тата иккĕмĕш пилĕкçуллăхсен планĕсене пурнăçа кĕртсе, парти Европăри ытларах аталаннă капитализмлă çĕршывсене тата Америкăри Пĕрлешÿллĕ Штатсене экономика тĕлĕшĕнчен те çитес сывăх вăхăтра хуса çитсе иртсе каяс задача лартрĕ.

Иккĕмĕшĕнчен, халăх хуçалăх планĕ пĕрлĕхлĕ тата директивлă план пулмалла. Пирĕн государствăн хуçалăх планĕсем «малашне мĕн пуласси çинчен тĕплĕн пĕлмесĕр, чухласа калакан плансем мар, вĕсем план-директивăсем, вĕсене ертсе пыракан оргăнсен пурин те обязательнă пурнăçа кĕртмелле, вĕсем пирĕн пĕтĕм çĕршывра хуçалăх аталанăвĕ малашнехи вăхăтра ăçталла кайса пымаллине палăртса тăраççĕ» (Сталин).

Виççĕмĕшĕнчен, план массăпа, мĕнпур ĕççыннисен ĕçĕсемпе тачă çыхăнса тăмалла. «...Производствăллă план вăл,—тесе калать Сталин юлташ, —миллионшар çынсен кулленхи чĕрĕ те практикăллă ĕçĕ пулать. Пирĕн производствăллă план реальнă пулни вăл — çĕнĕ пурнăç тăвакан миллионлă ĕççыннисем. Пирĕн программа реальнă пулни вăл—чĕрĕ çынсем, эпир хамăр сирĕнпе, пирĕн ĕçлес ирĕк, эпир çĕнĕлле ĕçлеме хатĕр пулни, эпир плана тултарма хăюллăн ĕçлени пулса тăрать». Пирĕн строительство çÿлтен те, аялтан та, мĕнпур ĕççыннисене ĕçе хутшăнтарнипе, план тăрăх пулса пырать.

Планлă хуçалăх—вăл çĕршывăн хуçалăхлă пурнăçне организацилени чи çÿлти форми пулса тăрать. Çак формăна Совет Союзĕнче çĕршывăн тĕп законĕ—Сталинла Конституци тăрăх çирĕплетсе хунă. «ССР Союзĕн хуçалăхлă пурнăçĕ,—тесе калать Сталинла Конституцин 11-мĕш статьи,—государствăн халăх хуçалăх планĕ тăрăх, обществăн пуянлăхне ÿстерес шутпа, ĕççыннисен материаллă тата культурăллă шайне пĕрмаях хăпартса пырас шутпа, ССР Союзĕн никама пăхăнманлăхне тĕреклетес шутпа тата унăн оборона хăватне вăйлатас шутпа йĕркеленсе пырать».

Совет çĕршывĕн экономики пилĕкçуллăх плансем тăрăх йĕркеленсе пырать. Çак срока (5 çул хушши) ăнсăртран мар суйласа илнĕ: вăл тĕп фондсен воспроизводствин уйрăмлăхĕсене палăртса тăрать тата пысăк сооруженисене туса çитерме те çителĕклĕ. Малашнехи задачăсене шутра тытса тунă пилĕкçуллăх плансем тăрăх халăх хуçалăхĕн çулталăкри, кварталти планĕсене тăваççĕ. Плансем тăвассине коммунистсен партийĕ ертсе пырать. Политикăллă тата хуçалăхлă тĕп задачăсене асра тытса, парти планри ертсе пыракан сыпăка, халăх хуçалăхĕн тĕп отраçлисем аталанса пырассин виçисене тата хăвăртлăхĕсене кăтартса парать. Планри ертсе пыракан сыпăка асра тытса, хăй черечĕпе, халăх хуçалăхĕн уйрăм отраçлисене пĕтĕм плана тултарма кирлĕ чухлĕ продукци туса кăларма задани параççĕ.

Халăх хуçалăхĕн планĕсене тăвас ĕçе пĕтĕм çĕршыв хутшăнать, çавăнпа ку ĕçре пĕрлĕхлĕ система кирлĕ. Çак задачăна Государствăн План Комиссийĕ (Госплан) çине хунă. Вăл, уйрăм республикăсемпе облаçсенче тата крайсенче тунă плансене тĕплĕн вĕренсе, халăх хуçалăхĕн уйрăм отраслисен аталанăвне тĕрĕс çыхăнтарса, халăх хуçалăхĕнче диспропорци пулма парас маррине шутра тытса, пĕтĕм халăх хуçалăхне аталантарассин планĕсене тăвать.

Пирĕн çĕршывра халăх хуçалăхĕн пур отраслисем те пĕр-пĕринпе таччăн çыхăнса тăраççĕ. Çавăнпа та унăн кашни отраслин производство пысăкăшĕ те тата продукци ассортиментчĕ те ытти отраслĕсене кирлĕ чухлĕ пулмалла. Сăмахран, хура металлурги виççĕмĕш пятилетка вĕçĕ тĕлне çулталăкра чугун шăратса кăларассине 22 миллион тоннăна çитермелле пулсан, тимĕр руди кăларассине 40 миллион тоннăна çитермелле. Сахăр промышленноçĕ çулталăкра 3,5 миллион тонна сахăр туса кăлармалла пулсан, сахăр кăшманĕ 28—30 миллион тонна кирлĕ.

Çавăнпа ĕнтĕ халăх хуçалăхĕн пĕрлĕхлĕ планне тунă чухне материаллă, укçа-тенкĕ тата ĕç ресурсĕсене баланс тăрăх шутлассине никĕсе хураççĕ. Çакăн пек баланс тăрăх шутлани кăна планра халăх хуçалăхĕн отраслисене кирлĕ пек виçепе аталантарассине палăртма май парать.

Çакăнтанах тата халăх хуçалăхĕн пĕр отрасли плана тултарманни тепĕр отраслĕн ĕçне, пĕр предприяти плана тултарманни тепĕр предприятин ĕçне чăрмантарни курăнса тăрать. Уйрăм отраçлĕсем е уйрăм предприятисем плана тултарманни пĕтĕм халăх хуçалăхĕн планне тултарассине чăрмантарса тăрать. Апла пулсан, кашни предприяти плана тултарни кирлĕ. Партин Пĕтĕм Союзри XVIII конференцийĕ çакăн çинчен уйрăмăнах палăртрĕ тата вăл плана тултарас тĕлĕшпе çапла ĕçлесе пыма кăтартса пачĕ:

«а) Продукци туса хатĕрлес тĕлĕшпе çулталăкри, кварталти тата уйăхри плана, халиччен пулнă пек, вăтамран илсе мар, планпа йышăннă тăрăх, хатĕр продукцисене туса кăлармалли малтанах хатĕрленĕ график тăрăх, пĕртан тултарса пымалла;

б) Плана промышленность отраçлисем тăрăх, халиччен пулнă пек, вăтамран илсе çеç мар тултармалла, ăна кашни уйрăм предприяти тăрăх тултарса пымалла;

в) Плана предприяти тăрăх, халиччен пулнă пек, вăтамран илсе çеç мар, ăна кашни кун, кашни цехра, кашни бригадăра, кашни станок çинче, кашни сменăра тултарса пымалла;

г) Плана хисеп тĕлĕшĕнчен çеç мар, пахалăх, комплект тата ассортимент тĕлĕшĕнчен те обязательно тултарса пымалла, çирĕплетнĕ стандартсене тата таварăн хăйне ларакан хакĕ планпа мĕн чухлĕ тăмаллине те пăхăнса ĕçлемелле» (Маленков юлташ докладĕнчен).

Плана пит те лайăх тунă пулсассăн та, вăл хăй тĕллĕнех пурнăçа кĕрсе пымасть. Плана ăнăçлăн тултарса пыма кирлĕ условисенчен пĕри—плана мĕнле пурнăçа кĕртсе пынине тĕрĕслесе тата контроллесе тăрасси пулать. «Планировани вăл,—тесе каланă ВКП(б) XVIII съездĕнче Молотов юлташ,—плана мĕнле тултарса пынине шута илмесĕр, цифрăсенчен тунă таблицăсен купине тăвассине пĕлтермест. Пирĕн плансем тулса пыни-пыманни вăл — таблицăсемшĕн хăйсемшĕн, паллах, пурпĕрех, анчах пирĕншĕн, планлă хуçалăха туса пыракансемшĕн, çакă вăл пачах та пурпĕрех мар. Плансем пире хуçалăх ĕçĕнче тĕрĕс лини тытса пыма кирлĕ. Пире отраслĕсем тăрăх тата районсем тăрăх тунă плансем кирлĕ, кашни çулхи тата унтан та кĕскерех тапхăр валли тунă плансем кирлĕ, çав плансем плана тултармалли уйрăм ĕçсене тата сроксене тĕрĕс çыхăнтарса тăмалла. Плана ĕçе кĕртсе пынин результачĕсене май, уйрăм отраслĕсем, районсем тăрăх тата плана тултарассин срокĕсем тĕлĕшпе тÿрлетÿсем кĕртсе пымалла. Плансем пире хамăрăн хуçалăх ĕçĕ мĕнле пулса пынине тĕрĕслеме кирлĕ. План, ĕçе тунине тĕрĕслессипе çыхăнса тăмасть пулсан, вăл хут татăкĕ, пушă япала пулса тăрать».

Плана тултарасси мĕнле пурнăçа кĕрсе пынине план оргăнĕсем тĕрĕслесе тăраççĕ. Тĕрĕслÿ хисепе илмен ресурссемпе майсене уçса палăртма, халăх хуçалăхĕн хăш пайĕнче те пулин хĕсĕк вырăнсем пулма пуçласан, çавсене вăхăтра уçса палăртма, плана хăйĕн çитменлĕхĕсене те палăртма тата çавăн пек мĕнпур çитменлĕхсене хăвăрт пĕтерме май парать.

Сталинла икĕ пилĕкçуллăх планĕсене ăнăçлăн тултарса пынипе, пирĕн çĕршывра пит пысăк строительство ĕçĕсене пурнăçа кĕртнĕ. Виççĕмĕш пятилеткăра пирĕн çĕршыв хăйĕн аталанăвĕн çĕнĕ тапхăрне, социализмлă общество туса çитерес тата социализмран коммунизм патне майĕпен куçса пырас тапхăра кĕчĕ. Сталинла виççĕмĕш пилĕкçуллăх планĕ те ăнăçлăн пурнăçа кĕрсе пырать.

ВКП(б) Пĕтĕм Союзри XVIII конференцийĕ халăх хуçалăхĕн 1941 çулти, сталинла виççĕмĕш пятилеткăн тăваттăмĕш çулĕнчи планне çирĕплетрĕ. Çак плана совет халăхĕ пысăк çĕкленÿпе кĕтсе илчĕ. Иккĕленмелли çук, совет халăхĕ, партин XVIII конференцийĕн решенийĕсемпе тата кăтартăвĕсемпе хĕçпăшалланса, халăх хуçалăхĕн 1941 çулти планне ăнăçлăн пурнăçа кĕртĕ. Хальхи вăхăтра плана срокра тултарасси тата ирттерсе тултарасси кашни фабрикăшăн, кашни заводшăн, кашни колхозшăн тата кашни совхозшăн хисеплĕхпе мухтавлăх ĕçĕ пулса тăрать.

М. КОСТИН.

Çамрăк коммунистсемпе кулленех ĕçлес пулать

ВĂРМАР. Районри парторганизацинчи çамрăк коммунистсенчен нумайĕшĕ хăйсен политикăллă пĕлĕвĕсене хăпартас енĕпе тата производствăра аван ĕçлеççĕ.

Акă, спортинвентарь фабрикинчи пуçламăш парторганизацинче тăракан коммунист Николаев. Вăл цех начальникĕнче лайăх ĕçленине кура, ăна халĕ технически директора лартнă. Вăлах агитаци ĕçне те аван туса пырать. Кунтах стахановла ĕçлекен Семенова работницăна та мастер ĕçне куçарнă. Чугунçул станцинче ĕçлекен Жариковпа Кириллова коммунистсем производствăра та, обществăллă ĕçре те тимлĕн ĕçлеççĕ. «Çĕнĕ Мăрат» колхозра Ларионов, Григорьев, Васильев коммунистсем пур. Вĕсем колхозра лайăх ĕçлесе пыраççĕ. Çак колхоз 1940 çулта кашни гектар пусне 125 пăт тĕштырă туса илнĕ. Кив Шулханри пуçламăш парторганизацинчи коммунист Шнуров юлташ сысна фермин заведующийĕ пулса ĕçлет. Вăл иртнĕ çулта кашни сысна ами пусне 20,9 çăвăр ÿстернĕ, кăçал 25 çăвăр ÿстерме тăрăшать.

Парти кандидачĕсен Аслă Чакри группинче тăракан çамрăк коммунист Л. Никифоров парти историне çине тăрса вĕренет, колхозниксем хушшинче яланах докладсем тăвать. Районри парторганизацинчи çамрăк коммунистсенчен агитколлектив руководителĕсем 6, вĕсен заместителĕсем 2 çын.

Коммунистсене производствăра тата обществăллă ĕçре малта пулма вĕрентесси, вĕсене дисциплинăна пăхăнма хăнăхтарасси — парторганизацисем вĕсемпе кулленех ĕçленинчен килет. Çамрăк коммунистсене ĕçре тĕрĕслеме, ĕçе хăнăхтарма парти организацийĕсен вĕсене порученисем парас пулать. Анчах поручени панă чухне кам мĕнле ĕç тума пултарассине шута илмелле. Анчах уйрăм пуçламăш парторганизацисем çамрăк коммунистсене ытлашши нумай ĕçсем хушаççĕ. Чугунçул станцинчи пуçламăш парторганизацинче Кириллова юлташа пĕтĕмпе 11 ĕç хушнă. Райсовет исполкомĕ çумĕнчи парторганизацире Усковпа Демидов юлташсене порученисем нумай парса тултарнă.

Çамрăк коммунистсемпе кулленех ĕçлесе пымасан, вĕсем пурнăçран кая тăрса юлаççĕ. Хăшпĕрисем партире тăракансемшĕн тивĕçсĕр ĕçсем те тăваççĕ. Çавна пула вĕсем партвзысканисем илесси патнех çитсе тăраççĕ. Чугунçул çинче ĕçлекен Никифоров, райфора ĕçлекен Ялаков юлташсене партвзысканисем панă та ĕнтĕ. Чугунçул станцинчи пуçламăш парторганизацинче пĕрне парти кандидатĕнчен кăларнă.

Вăрмар районĕнчи парторганизацире юлашки вăхăтра çамрăк коммунистсемпе ĕçлесси чылай лайăхланни курăнать. Анчах çак ĕçе хăшпĕр парторганизацисенче çаплах йĕркеллĕн тата татăшах туса пымаççĕ-ха. Çавăн пирки те парти членне куçмалли вăхăт çитсе иртнĕ кандидатсен йышĕ организацинче пысăк-ха, вĕсем 72 çын шутланаççĕ.

Çак ĕçе лайăхлатас шутпа районри пур пуçламăш парторганизацисемпе кандидатсен групписем те хăйсен февраль уйăхĕнче пулнă пухăвĕсенче çамрăк коммунистсемпе ĕçлесси çинчен тепĕр хут сÿтсе-явса, татăклă решенисем йышăнчĕç.

И. ЗАЙЦЕВ.

ВКП(б) Вăрмар райкомĕн инструкторĕ.

Пахча-çимĕç вăрлăхне çителĕклĕ хатĕрлер

Чăваш республикинчи «Сортсемовощь» уйрăмĕ пахча-çимĕç культурисен тата выльăх кăшманĕн вăрлăхне хатĕрлес плана тултарас тĕлĕшпе калама çук япăх ĕçлет. Çавна пула республикăра акма кирлĕ тĕп культурăсен: кишĕр, купăста тата выльăх кăшманĕн вăррисем 50—55 процент кăна çитеççĕ.

Райсовет исполкомĕсемпе райçĕрĕç пайĕсем «Сортсемовощь» уйрăмне пахча-çимĕç культурисен вăрлăхне хатĕрлес ĕçре кирлĕ таран пулăшса пыман тата вăрлăха ытти вырăнсенчен кÿрсе килесси çине шанса ларнипе, пахча-çимĕç культурисен вăрлăхне вырăнта тупма тăрăшман. «Сортсемовощь» уйрăмĕ пахча-çимĕç культурисен вăрлăхĕпе ваккăн суту-илÿ тăвакан ларексене вăхăтра организацилемен, февраль уйăхĕ тĕлне 7 ларек кăна уçнă.

Пахча-çимĕç культурисен вăрлăхне хатĕрлес ĕç мĕлне пулса пынине, нумай пулмасть, Чăваш АССР Совнаркомĕ пăхса тухрĕ. Чăваш АССР Совнаркомĕ Çĕрĕç Халăх Комиссарне Малов юлташа тата «Сортсемовощь» уйрăмĕн управляющийне Иванов юлташа колхозсенче пахча-çимĕç культурисен тата выльăх кăшманĕн вăрлăхĕсем мĕн чухлĕ пуррине палăртма, мартăн 10-мĕш тĕлне пахча-çимĕç культурисен вăрлăхĕпе суту-илÿ тума 8 ларек уçса, вĕсен шутне мартăн 15-мĕш тĕлне вунна çитерме, купăста, кишĕр т. ыт. дефицитлă культурăсен вăрлăхĕсене хатĕрлес тĕлĕшпе уйрăмăнах хытă ĕçлеме, вăрлăхсен пахалăхĕ çине тимлĕнрех çаврăнса пăхма хушрĕ.

Пахча-çимĕç культурисене тата выльăх апачĕ валли кăшмансем лартмалли плана тултарассишĕн райсовет исполкомĕсен председателĕсемпе райçĕрĕç пайĕсен заведующийĕсем ответлă пулса тăраççĕ, тесе кăтартса пачĕ Совнарком.

Колхозниксен йĕлтĕрлĕ кросĕн итогĕсем

Физкультурăпа спорт ĕçĕсен СССР Совнаркомĕ çумĕнчи Пĕтĕм Союзри Комитечĕ 29 облаçпа республикăсенчен илнĕ тулли мар сведенисем тăрăх, колхозниксен йĕлтĕрлĕ кросне 287.229 çын хутшăннă. Вĕсенчен 70 процентчĕ «ГТО» комплексĕн йĕлтĕр нормисене панă.

УКЕРЧĔК ÇИНЧЕ: «Ударник» колхозри (Кувакино р.) звеньевой **А. К. Гаюрина** юлташ. Вăл иртнĕ çулта гектартан 63 центнер та 23 килограмм махорка пухса илнĕ, ăна Пĕтĕм Союзри ялхуçалăх выставкин Пĕчĕк кĕмĕл медалĕпе наградăланă.

К. Бабаев фото-ÿкерчĕкĕ.

Малта пыракан колхозра

ХĔРЛĔ ЧУТАЙ. Иккĕмĕш Липовкăри «Радио» колхоз районра малта пыракан колхозсенчен пĕри шутланать. Ку колхоз пур ĕçсемпе те районра палăрса тăрать. Ялхуçалăхĕнче пысăк çитĕнÿсем тунăшăн тата Пĕтĕм Союзри ялхуçалăх выставкин участникĕсем валли çирĕплетнĕ показательсене ирттерсе тултарнăшăн, Пĕтĕм Союзри ялхуçалăх выставкин Главнăй Комитечĕ «Радио» колхоза 1940 çулта иккĕмĕш степеньлĕ диплом, пилĕк пин тенкĕ укçа тата мотоцикл парса наградăланă. Колхозниксем чыслă наградăпа хавхаланса ĕçе татах та лайăххăнрах туса пыма тытăнчĕç.

Колхоз тырпул тухăçне çулран çулах ÿстерсе пырать. Малтанхи çулсенче кашни гектартан тĕштырăсене 100 пăт туса илнĕ пулсан, 1940 çулта кашни гектартан 123 пăт туса илчĕç. Çĕр вăл пуян пурнăçăн çăлкуçĕ. Анчах ун çинче ĕçлеме пĕлни, пур ĕçсене те тимлĕн туни кирлĕ. «Радио» колхоз колхозникĕсем çавна лайăх ăнланса илнĕ. Вĕсем тырпул тухăçне ÿстерессишĕн тăрăшса ĕçлеççĕ. Вĕсем ĕçлени сая каймарĕ. Çулталăк хушши ĕçлесе илнĕ ĕçкунĕсем пуçне 6-шар килограмм тĕштырă, ытти тырăсене, выльăх-чĕрлĕх апачĕсене, укçа-тенкĕсене валеççе илчĕç.

Колхозниксем кăçалхи çул хăйсен умне рекордлă тырпул туса илес задача лартрĕç. Çавна пурнăçлас тесе ятарласах план тунă. Пур ĕçсене те планра кăтартнă пек вăхăтра туса пыраççĕ. Халĕ колхозра çуракине хатĕрленес ĕçсем вĕçленсе пыраççĕ. Райçĕрĕç пайĕ панă агротехникăллă мероприятисен планĕсене пĕтĕмĕшпех пурнăçласа çитернĕ.

40 гектар çинче юр тытмалла пулнă, пĕтĕмпех тытнă. Юра щитсемпе ытларах тытса юлнă. Уйхире тытса юлнă юрăн хулăнăшĕ 1—1,5 метр шутланать. Вăрлăхсене ытлашшипех сортласа хунă тата вĕсене кондицине çитернĕ. 2,5 центнер сортлă сĕлĕ вăрлăхĕ улăштарса килнĕ. Пур фондсене те хывса хăварнă.

Колхоз вырăнти удобренисемпе çулленех пысăккăн усă курать. Райçĕрĕç пайĕн планĕ тăрăх кăçалхи çул колхозăн [illegible] 868 лав тислĕк кăлармалла пулсан, 1250 лав кăларса плана ытлашшипех тултарнă. Юшкăн тăпри 80 тонна хатĕрлес вырăнне 329 тонна, кайăк-кĕшĕк тислĕкĕ 15 центнер вырăнне — 16 цент., кĕл 18 центнер вырăнне 19 цент. пухнă.

Ялхуçалăх машинисене ĕçрен пушаннă хыççăнах юсаса çу сĕрсе типĕ сарая лартнă. Çураки валли 12 плуг, 16 сÿре, 2 сеялка хатĕр тăраççĕ. Лаша таврашĕсем те çителĕклĕ. 35 урапана юсаса хунă, 2 бестарка тунă.

Кăçал та, иртнĕ çулсенчи пекех, агрокружок организациленĕ. Агрокружока бригадирсемпе звеноводсем, опытниксем тата ялхуçалăхĕнче малта пыракансем пурĕ 15 çын çÿреççĕ. Паянхи куна çитиччен 4 заняти ирттернĕ. Кунта агротехникăна вĕреннипе пĕрлех ăна практикăллă ĕçпе çыхăнтарса пынине те каласа хăвармалла.

Çуракине хатĕрленес тĕлĕшпе пур колхозниксем те интересленсе ĕçлеççĕ. Бригадăсем, звеносем пĕр-пĕринпе ăмăртаççĕ, ăмăрту мĕнле пынине яланах тĕрĕслесе пыраççĕ. «Радио» колхоз 1940 çулти Пĕтĕм Союзри ялхуçалăх выставкин участникĕ пулнă тата 1941 çулти выставкăн участникĕ пулма палăртнă кандидатпа «Путь социализма» колхозпа ăмăртса ĕçлет. Вĕсем 1941 çулти ялхуçалăх ĕçĕсене ăнăçлăн вĕçлессишĕн тата 1941 çулта тухăçлă тырпул туса илессишĕн ăмăртаççĕ. «Радио» колхоза 1941 çулта та Пĕтĕм Союзри ялхуçалăх выставкин участникĕ пулма кандидата тăратнă. «Эпир çуракине паян-ыранах тухма хатĕр», — теççĕ колхозниксем.

Колхоз, çуракине хатĕрленес ĕçе туса пынипе пĕрлех, государство умĕнчи обязательствăсене пурнăçлассине те манса каймасть. Колхоз 1941 çулти I-мĕшпе II-мĕш кварталсемшĕн аш-какай тата I, II, III-мĕш кварталсемшĕн сĕт-çу тăратмалли обязательствăсене 100 процентчĕпех пурнăçланă.

Яков СИГАЙ,
Андрей ЧУЧАКОВ.

Çамрăк выльăхсене япăх пăхаççĕ

ИЕПРЕÇ. Хальхи вăхăтра кашни колхозра тенĕ пекех кунсерен путексем, сысна çурисем е пăрусем çуралаççĕ. Паллах, çак çамрăк выльăхсене лайăх пăхса ÿстересси, вĕсен шутне чакарма пултаракан сăлтавсене пĕтересси ответлă ĕç пулса тăрать. Çак енчен хăшпĕр колхозсенче сисĕмлĕх çукки палăрать.

Районра сысна çурисенчен вилнисен хисепĕ чылай пысăк. Çакă вăл колхоз руководителĕсен тата фермăра ĕçлекенсен айăпĕпе пулнă.

«Путиловка» колхозра (председателĕ Ефремов) сыснасем валли ăшă çурт хатĕрлемен пулнă. Çурăласанах сысна çурисене ешчĕк ăшне 17—20-шер çурă хурса ăшă çурта турттарма тивнĕ. Çапла майпа çамрăк çурăсене шăнтнă. Хăш çурă хăш амаран çуралнине пĕлмен пирки çурăсене хутăштарса янă. Ахальтен мар ĕнтĕ кунта 21 сысна çури вилнĕ.

«Молния» колхозра выльăх пăхакан Е. Ефремова тата каçхи сторож айăпĕпе пилĕк пăруран иккĕшне вĕлерме ĕлкĕрнĕ те. Кун пек тĕслĕхсем ытти колхозсенче те тупăнаççĕ.

Тырпулсене валеçнĕ чух пур колхозра та выльăхсем валли ятарласа тĕштырăсем уйăрса хăварнă. Калас пулать, нумай колхозсенче çав уйăрса хăварнă тырра выльăхсене çак тарана çитсе те пама пуçламан е парам пекки çеç тăваççĕ. Сĕтеклĕ апат паман пирки выльăхсем начарланса пыраççĕ. «Красный партизан» колхозра сыснасене тусанлă, таса мар каяшсем анчах параççĕ. Вĕсем имшеркке, урисене пĕр вырăна пусса тăраççĕ.

Районри организацисен вăхăта вăраха ямасăр, çамрăк выльăхсене лайăх пăхса усрас пирки татăклă мерăсем йышăнмалла.

Агроном В. ЗАХАРОВ.

Вулакансен хисепĕ ÿсет

ÇĔМĔРЛЕ. **(Хамăр корр.).** Древкомбинат клубĕнчи библиотека хулари ĕçсыннисем хушшинче пысăк авторитетпа усă курать. Кунта куллен çĕр çынна яхăн пырать: кĕнекесем улăштарса илеççĕ, хаçат-журналсем вулаççĕ, шашка-шахматла, доминолла выляççĕ.

Юлашки вăхăтра вулакансен хисепĕ уйрăмăнах хăвăрттăн ÿссе пырать. Паянхи куна, акă, библиотекăран 970 çын кĕнекесем илсе вулать. Вĕсем хушшинче стахановецсемпе стахановкăсем, служащисем, инженерно-технически работниксем те, килхуçи хĕрарăмĕсем те пур.

Библиотека çĕнĕ кĕнекесемпе пуянланса пырать. Январьпе февраль уйăхĕсенче кăна çĕнĕ кĕнекесем 274 экземпляр илнĕ. Паянхи куна библиотекăра пĕтĕмпе 2.500 кĕнекене яхăн шутланать. Вĕсенчен çуррине яхăн художествăллă литература произведенийĕсем.

Йышлă выльăх-чĕрлĕхшĕн

1940 çулти выльăх-чĕрлĕх переписĕ кăтартса панă тăрăх, Çĕмĕрле районĕ 1941 çулти январĕн 1-мĕш тĕлне государствăн выльăх-чĕрлĕх ĕрчетмелли планне мăйракаллă шултра выльăхсем тăрăх 100,8 процент, сыснасем енĕпе 100 процент ытларах, сурăхсем тăрăх 110,9 процент, лашасем тăрăх 89 процент ытларах тултарнă.

1937 çулти ĕçсене илсе пăхсан, йăлтах расна картина курăнать. Çав çулхине плана нихăш выльăх тăрăх та тултарайман. Çакă вăл райисполком тата ялсоветсем, райçĕрĕç пайĕ тата колхозсем общественнăллă выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес ĕçе конкретлăн ертсе пыманнине кăтартса парать. Хăшпĕр колхозсем тата вĕсен руководителĕсем выльăх ĕрчетме тăрăшман, выльăх-чĕрлĕхсĕр пурăннă. «Триер» колхозăн çичĕ çул хушши, 1937 çулччен общественнăллă выльăх пĕртте пулман, государствăна аш-какай тăратман. «Лесной огонек» колхозăн та выльăхсем сахал пулнă, çавна май государствăна аш-какай сахал тÿленĕ.

Çав вăхăтрах лайăх тата тăрăшса ĕçлекен колхозсем общественнăллă выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес ĕçе çулран-çул вăйлатса пынă, выльăхсенчен пысăк тупăш илнĕ. Çакăн пек колхозсем государствăна аш-какай тăратассипе, фермăсем тытман колхозсемпе танлаштарсан, уйрăм условире тăнă.

ВКП(б) Центральный Комитечĕпе СССР Совнаркомĕ колхозсенче общественнăллă выльăх-чĕрлĕх ĕрчетесси çинчен 1939 çулти июль уйăхĕнче йышăннă постановлени колхозсенче выльăх-чĕрлĕх ĕрчетессине вăйлатма тата колхозсен руководителĕсене выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес ĕçе çирĕп алла илме пысăккăн пулăшрĕ.

Партипе правительство кăларнă решени хыççăн районра выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес ĕç вăйланса пыма тытăнчĕ. Фермăсен хисепĕ чылай ÿсрĕ. 1941 çулти январĕн 1-мĕшне Çĕмĕрле районĕнчи колхозсенче пурĕ 116 ферма шутланать. Государствăна аш-какай тăратас ĕç йĕркеленчĕ. Ленин ячĕпе тăракан колхоз 1939 çулта государствăна 147 центнер аш-какай тăратнă пулсан, 1940 çулта вара ЦК ВКП(б) тата СНК СССР решенийĕ тăрăх 47 центнер кăна панă.

Районри организацисем ответлăха туйма пуçларĕç. Вĕсем колхозсенче общественнăллă выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес енĕпе тăрăшса ĕçлеме тытăнчĕç.

Çĕрĕç органĕсемпе колхозсен умĕнче тăракан задача выльăхсен ăратлăхне лайăхлатасси пулать. Ама выльăхсене таса ăратлă аçа выльăхсемпе чуптарма тăрăшмалла. Çамрăк выльăхсене йĕркеллĕ, зоотехника хушнă пек пăхса çитĕнтермелле.

Çĕмĕрле районĕ пĕлтĕр лашасем ĕрчетмелли плана тултарайман. Ку вăл колхозсем лашасем çине çителĕксĕр çаврăнса пăхнинчен, çамрăк тихасене пурне те пăхса çитĕнтерме тăрăшманнинчен килнĕ. Кашни колхозăн лашасем ĕрчетес ĕç çине кирлĕ пек пăхмалла. Фермăсем валли лашасем туянса çитермелле. Пĕтĕ кĕсресене хăм пăрахасран сыхламалла.

Виççĕмĕш пятилеткăн тăваттăмĕш çулне кĕтĕмĕр. Пирĕн колхозсен партипе правительство выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес тĕлĕшпе лартнă задачăна пурнăçа кĕртессишĕн çине тăрса ĕçлемелле, фермăсем тата фермăри работниксем хушшинче социализмлă ăмăртăва тата анлăн сарса пымалла.

НОСКОВ.

Райсовет исполкомĕн
председателĕ.

Производствăн техникипе экономикине тĕплĕн пĕлмелле

Пирĕн заводăн тĕп ĕçĕ—паровозсем юсасси. Унсăр пуçне чугунçул валли запаслă пайсем туса кăларатпăр, хула тата чугунçул узелĕ валли электроэнерги парса тăратпăр.

Завод кивĕ, анчах унăн хăшпĕр цехĕсем тата оборудованийĕсем кашни çулах çĕнелсе пыраççĕ. Завод партипе правительство панă заданине пĕтĕмпех тата ытлашшипех тултарма пултарать

Пирĕн иртнĕ çулти тата кăçалхи икĕ уйăх хушшинчи ĕçсем начар. Партин Пĕтĕм Союзри XVIII конференцинче Маленков юлташ тунă докладра кăтартнă çитменлĕхсем пĕтĕмпех пирĕн завода та пырса тивеççĕ. Хуçасăрлăх, культурăсăрлăх, типтерсĕрлĕх тата материалсене перекетлĕн тыткалама пĕлменни производствăллă плана тултарса пырас çĕрте пысăк чăрмавсем кÿреççĕ.

Завод ĕç тухăçлăхне хăпартас тĕлĕшпе çирĕплетнĕ плана тултарса пыраймасть. Ĕçе механизацилесси кая юлса пырать, чылай чухне станоксемпе машинăсене пĕтĕм вăй-хăвачĕпе ĕçлеттерейместпĕр — простойсем нумай пулаççĕ.

Заводăн ресурссем нумай. Кивĕ детальсене утилизаци тăвассине йĕркелесе çитермен-ха. Заводри планировани те тивĕçлĕ вырăнта тăмасть. Сăмахран, юсама лартиччен паровозсене комиссин йышăнмалла. Анчах хăшпĕр чухне паровозсене комиссипе йышăнмасăрах юсама кĕртсе лартаççĕ. Уйрăм мастерсем рабочисене ĕç параççĕ, анчах ăна хăçан туса пĕтермеллине кăтартса памаççĕ. Çаксем вĕсем планпа çирĕплетнĕ сроксене пăсаççĕ. Ун пек чухне вара çирĕплетнĕ сроксене пăснăшăн айăплисене шыратпăр, вĕсене администраци енĕпе ответ тыттаратпăр, взысканисем хуратпăр—çапах та паровоз юсанмасть, вăл çав-çавах пĕр вырăнта тăрать.

Хальхи вăхăтра çак çитменлĕхсене пĕтерес тĕлĕшпе пысăк ĕçсем туса ирттеретпĕр. Малтанлăха тунă плана мастерсемпе пĕрле сÿтсе-яватпăр, хăшпĕр улшăнусене кĕртетпĕр, ун хыççăн вара плана çирĕплететпĕр.

Заводра усă курман оборудованисем пур. Сăмахран, чылайранпа ĕнтĕ «Рейнеккер» текен шлифовальнăй станока ĕçе яраймастпăр. Вăл пире питĕ кирлĕ. Анчах унăн конструкцилле хăшпĕр çитменлĕхсем пур, çав çитменлĕхе эпир пĕтерейместпĕр-ха. Çавăн пекех горизонтально-фрезернăй станок ĕçлемесĕр ларать. Унăн хăвăртлăхне тытса пыма май тупса кăлараймастпăр. Тÿрех калас пулать: ку станок çинче ĕçлеме эпир вĕренсе çитеймен.

Заводра кивĕ конструкцилле, пире кирлĕ мар станоксем те пур. Вăл шутра—карусельно-бандажнăй станок. Ăна Эмскри заводран кÿрсе килнĕ. Станок кивĕ, вырăн йышăнса ĕçлемесĕр ларать. Тата тепĕр импортнăй станок — планетно-шлифовальнăй станок усăсăр выртать. Ку станок пире кирлех мар. Виçĕмçул сутнăччĕ ăна, анчах иртнĕ çулта укçасăрах каялла тавăрса панă. Çак станоксемсĕр пуçне тата тепĕр 5—7 станок пур, вĕсене кучухнехи 2 çĕнĕ станоксемпе улăштарма юрать.

Завод хальхинчен темиçе хут лайăхрах ĕçлеме пултарать, ĕçлемелле те. Партин Пĕтĕм Союзри XVIII конференцийĕ йышăннă решенисене хăвăртрах пурнăçа кĕртсе пырас, çавна май заводăн пĕтĕм ĕçне лайăхлатас тĕлĕшпе конкретлă ĕçсем туса ирттеретпĕр.

Пирĕн заводра чи хĕсĕк вырăнсем: пĕрремĕш—сварочнăй цех. Кунта сварочнăй машинăсем çитмеççĕ. Çак хĕсĕк вырăна çитес уйăхсенче—апрельпе март уйăхĕсенче пĕтеретпĕр; иккĕмĕш—тимĕрç цехĕ. Пăспа ĕçлекен мăлатуксен мощноçĕ пысăк мар пирки, цех шултра паковка (дышлăсем, параллельсем т. ыт. те) тăвас ĕçе пурнăçа кĕртеймест. Çитес вăхăтсенче, трестран пĕлтернĕ тăрăх, завода пăспа ĕçлекен пысăк вăйлă мăлатук параççĕ. Çапла вара ытти заводсене пăхăнса тăрассинчен хăтăлатпăр.

Чугун шăратакан цех пулман пирĕн. Çавна пула эпир сахал мар шăратнă чугунсăр ларнă. Планпа пăхнă сроксене пăснă. Кăçалхи çулăн пирвайхи çурçулĕнче пĕр-пĕр цехра вагранка лартатпăр. Завод хăй чугун шăратма пуçлать. Хальччен эпир заводри мĕнпур отхода ытти çĕрелле тиесе янă, вара виççĕмĕш çĕртен шăратнă чугун кÿрсе килнĕ. Халĕ ĕнтĕ хамăрăн отходпа хамăр усă куратпăр, хамăрах чугун шăратса халăх укçине сахал мар перекетлетпĕр.

Урапапа бандажнăй цех—производствăллă программăна тултарас тĕлĕшпе малта пыракан, хĕрлĕ ялавлă цех. Цехра бандажнăй отделени пур. Кунта вара сывламалла мар тĕтĕм картланса тăрать, хĕл кунĕсенче чăтма çук сивĕ. Газо-генераторнăй горна тума палăртнă. Ăна чи малта пыракан çĕнĕ техника кăтартнă тăрăх тăватпăр. Çакă вăл ĕç тухăçлăхне темиçе хут ÿстерет, рабочисен ĕç вырăнне таса тытса усрама пулăшать.

Хальхи вăхăтра мĕнпур оборудованисене пăхса тухатпăр, вĕсене тулли ĕçлеттермелле. Кивелнĕ станоксем çинче модернизаци (çĕнетни) туса ирттеретпĕр. Çапла вара, станоксен мощноçĕ чылаях ÿсме пултарать, вĕсен тухăçлăхĕ хăпарать, вĕсем сложнăй детальсем те тума пултараççĕ. Завода кирлĕ мар кивĕ станоксене катертетпĕр.

Рабочисен ĕç вырăнне йĕркене кĕртсе çитересси те пысăк ĕç пулса тăрать. Пирĕн заводра тасамарлăха, тирпейсĕрлĕхе хăнăхнă темелле. Хальхи вăхăтра пур цехсенче те тасалăхшăн конкретлăн кĕрешме пуçларĕç. Цехсене извеçпа шуратаççĕ, кирлĕ мар тимĕр-тăмăрсене катертеççĕ, ăпăр-тапăрсене тасатаççĕ.

Пирĕн заводра производствăллă çĕклену вăйланнăçемĕн вăйланса пырать. Нумай станокпа ĕçлекенсен хисепĕ ÿсет. Н. Канов юлташ хăйĕн пархатарлă ĕçĕсемпе заводри мĕнпур стахановецсене хавхалантарса пырать. Вăл хăйĕн кулленхи нормине 400 процентран пуçласа 1043 процента çити тултарать. Н. Канов юлташăн паха опычĕсемпе усă курса Боронин, Родионов, Ф. Макшанов, А. Макшанов тата ытти юлташсем те нормăна темиçе çĕршер процент ирттерсе тултараççĕ. Нумай станоксем çинче ĕçлекенсен йышне татах та ÿстерсе пымалла. Ку тĕлĕшпе эпир хăшпĕр станоксене пĕр вырăналла пуçтарсарах вырнаçтарса лартма шутлатпăр. Вăл нумай станоксем çинче ĕçлекенсене чылай çăмăллăх кÿрет.

Хальхи вăхăтра палăртнă ĕçсене эпир тахçанах тума пултарнă. Анчах заводри хамăрăн техникăна, резервсене пĕлменни кансĕрленĕ. Пирĕн заводăн экономикăллă показателĕсем начар. Эпир туса кăларакан продукцин хăйне ларакан хакĕ чакма мар, ÿссе пычĕ. Хуçасăрлăх, материалсене перекетлĕн тыткалама пĕлменни, топливăпа электроэнергине ытлашши расходлани—çаксем завода сахал мар убытка кÿчĕç. Кивĕ детальсене утилизацилес ĕçе, урăхла каласан, вĕсемпе усă курассине йĕркелесе çитермен пулнă. Планировани ĕçĕ те тивĕçлĕ вырăнта тăман.

Паллах, предприятин экономикипе техникине тĕплĕн пĕлмесен, заводăн ĕçне ертсе пыма май çук, унсăрăн плана хисеп тĕлĕшĕнчен те, пахалăх енчен те тултарса пыма хĕн. Çавăнпа та предприятин техникипе экономикине пĕлни, ăна вĕренни—ертсе пырас ĕçре чи кирлĕ услови.

В. ИГНАТЧЕНКО.

Улатăрти паровозсем юсакан заводăн технически директорĕ.

Вăтанса тăман поэтсем çинчен

«Илемлĕ литературăн»—Чăваш совет писателĕсен союзĕ кăларакан альманахăн—виççĕ кĕнеки пичетленсе тухрĕ. Çакă вăл, паллах, пирĕн литературăн пысăк журналĕ, витĕмлĕ те авторитетлă кĕнеки пулмалла. Çавăнпа та унта пирĕн чи паха, чи вăйлă произведенисем — романсем, повеçсем, калавсем, поэмăсем, сăвăсем, очерксем пичетленмелле, унта пирĕн литературăн критикăллă шухăшĕ вĕресе тăмалла. Вăл альманах пирĕн нумай йышлă вулакансене хумхантармалла, вĕсен кăмăлĕсене хăпартса чĕррĕн калаçтармалла, вĕсен илемлĕх туйăмĕсене çĕклентерсе малалла илсе пымалла.

Çак пичетленсе тухнă виççĕ кĕнекере, вĕсене çиелтен пăхсан, пурте пур пек. Сăмахран, илер-ха иккĕмĕш кĕнекинех. Çак кĕнекен титул-çийĕ çинче вунвиçĕ автортан тăракан список пур. Тупмаллинче вунсакăр произведени ятне кăтартса панă. Кĕнекере пĕтĕмпе 196 страница. Кĕнеки переплетпа. Хакĕ — 3 тенкĕ. Редколлегире Н. Тукташ (отв редактор), С. Эльгер, С. Ялавин, Н. Ивник, Н. Васянка.

Тата мĕн кирлĕ-ха? Пахалăх кирлĕ, пирĕн социализмлă çĕршывăн пурнăçĕнчен пĕрре те юлса пыман произведенисем кирлĕ, вăл произведенисенче малта пыракан шухăшсем пулни кирлĕ. Анчах та, «Илемлĕ литературăн» иккĕмĕш кĕнекине вуласа тухсан, эпир çакна кураймастпăр-ха.

Çак кĕнекере сăвăсемпе «критикăллă» статьясем нумай пичетленсе тухнă (унта калав тавраш пĕрре те çук).

Вĕсем патне çывăхарах пырса пăхсан, кирек кам та тĕлĕнсе каймалла, мĕншĕн тесен «Илемлĕ литературăн» çак кĕнеки хăйĕн çулĕпе тупайман: вăл пысăк çитменлĕхсемпе, йăнăшсемпе тухнă.

* * *

«Илемлĕ литература» альманахăн иккĕмĕш кĕнекине пирĕн чаплă классик К. В. Иванов çуралнăранпа алă çул тулнине паллă тăвас шутпа кăларнă. Ку чухне вара «Илемлĕ литературăшăн» ĕç питех те çăмăл пулнă. Хачăпа ĕçленипех К. В. Иванов çинчен 8 статья пухнă: хăшне «Чăваш Коммунинчен», хăшне «Сунталран» касса илнĕ. Умстатья вырăнне Лукка Эрхипĕн «Чăваш Коммунинче» тухнă асаилĕвĕсене илсе пичетленĕ («К. В. Иванов Чĕмпĕрти чăваш шкулĕнче»). Кун хыççăн вара ытти статьясене те çавăн пекех çăмăл майпа илнĕ.

Альманаха хатĕрлекенсем çак материалсене тĕплĕнрех вуласа та пăхман пулмалла. Мĕншĕн тесен вĕсенче хăшпĕр пысăк çитменлĕхсемех тĕлпулаççĕ.

Лукка Эрхипĕ каланă тăрăх, К. В. Иванов 1890 çулхи май уйăхĕн 27-мĕшĕнче çуралнă (5 стр.); Лем каланă тăрăх, вăл çав çулхинех «майăн 15-мĕшĕнче çуралнă, çĕнĕ стильпе шутласан—майăн 28-мĕшĕнче пулать» (194 стр.).

Лукка Эрхип статьинчех тата çакăн пек вырăн пур: «Шкулти забастовщиксем хулана вăрттăн пухусене докладсем, политически экономи тăрăх лекцисем итлеме çÿреççĕ. **К. В. Иванов капитализм хăйне валли хăй вилĕм шăтăкне чавса пынине лайăх ăнланса юлать.** Ун чухне вăл пĕрремĕш класра вĕренет» (8 стр.).

Паллах, эпир К. В. Иванова юрататпăр, вăл халăх поэчĕ пулнине, унăн шухăш-кăмăлĕсем 1905—1907 çулсенчи революцие пула çирĕпленсе çитнине те пĕлетпĕр. Анчах та, пирĕн шутпа, К. В. Иванов сумлă тем те пĕр (лайăххисене пулсан та) çыпăçтарма кирлĕ мар, унăн творчествине мĕн пур, çавна шута илес пулать,—урăхла хаклани вăл объективлă хак пулмасть. Маркспа Энгельс капитализм хăйне валли хăй вилĕм шăтăкне хăех чавать, хăйне вилĕм кÿрекене хăех тăвать, тесе вĕрентнĕ пулсан, Лукка Эрхипĕ çырнинчен акă мĕн тухса тăрать: пĕрремĕш курсра вĕренекен К. В. Иванов тĕрлĕ докладсемпе лекцисем итленĕ хыççăн Марксăн çав положенине 1905—1906 çулсенчех **«лайăх ăнланса юлать».** Çапла вара, К. В. Иванова [illegible]риллĕ революционер, социал-демократ туса хурасси çеç юлать.

Малалла тата çакăн пек çырнă: «ниçта та çул çук, пăлхава хутшăннă çамрăкăн çулĕ пачах питĕрĕнсе ларнă. **«Россия (?) — халăхсен тĕрми»** пушшех сĕм тĕттĕм тĕрме пулса тăнă» (стр. 9.).

Эпир пурте ĕнтĕ пĕлетпĕр: К. В. Иванов вĕренекенсен забастовкине хутшăннă, çавăн хыççăн ăна шкултан кăларса янă, урăх вара ăна ниçта та вĕренме илмен. Анчах çакă вăл **«Россия—халăхсен тĕрми»** пулнине, сĕм тĕттĕм тĕрме пулнине пĕлтерет-и-ха? **«Россия—халăхсен тĕрми»** пулнă пулсан, мĕншĕн ăна пирĕн çĕршыври чи паллă çынсем — Радищев, Белинский, Чернышевский, Добролюбов тата ыттисем чун-чĕререн юратнă? мĕншĕн пĕтĕм тĕнчипе паллă революционер, прогрессивлă этемлĕхĕн генилле çулпуçĕ В. И. Ленин Российăна никамран та хытă юратнă? Çав вăхăтрах вĕсем **патша** Российине пĕтĕм вăйпа питленĕ, мĕншĕн тесен шăпах та ĕнтĕ **«Патша Российи—халăхсен тĕрми»** пулнă. «ВКП(б) историйĕн кĕске курсĕнче» те шăпах **патша** Российи çинчен каланă (6 стр.), «СССР-ти граждăн вăрçи историйĕн» 1-мĕш томĕнче те (57 стр.) шăпах çавăн çинчен каланă.

Çапла, историллĕ положенисене пăсса калама кирлĕ мар, пуринчен ытла «Илемлĕ литература» пек журналăн, хÿрере çапкаланса пырас мар тесен, ленинизмăн тĕп шухăшĕсене тĕрĕс çырса памалла, мĕншĕн тесен ăна пин-пин çын вулать, массăсемпе тĕрĕс калаçасси вара çак альманахăн чи тĕпре тăракан задачи пулмалла.

* * *

«Илемлĕ литература» альманахăн 2-мĕш кĕнекинче пичетленнĕ сăвăсене те нумайĕшне хаçатсенчен пухса илнĕ. Анчах та çакă çеç пулсан — ĕç ытла начарах пулмĕччĕ. Иккĕмĕш кĕнекере лайăх сăвăсем хушшинчех начар сăвăсем, сиенлĕ сăвăсем пур. Çакăн пек сăвăсен шутне чи малтан А. Кăлганăн «Б. Г-на» ятлă сăвви кĕрет.

Мĕн çинчен çырать-ха çак поэт? Хăй «мăнаçлă Атăл хĕрринче... хурăн çулçине вăрттăн-вăрттăн чуптуни» çинчен, хăйĕн умĕнче хĕрарăм «асамлăн» тăни çинчен, хăй «юратусăр».. «тăрса юлни» çинчен тата ытти çавăн евĕрлĕ япаласем çинчен çырать вăл. Мещенле авкаланкаланă хыççăн вара

«Кам вăтанса-туса тăмасть,
Кам шух чĕрелле, тĕпĕр-тепĕр,—
Çав тивĕççĕр тăрса юлмасть»—тесе

сÿпĕлтетет.

Çакă вăл—пирĕн литературăра, «лирика» ячĕпе витĕнсе, сиенлĕ шухăшсене, хăйне-евĕрлĕ арцыбашевщинăна чĕртме хăтланни пулса тăрать. Çавăнпа та Кăлган сăвви пек япаласемшĕн «Илемлĕ литературăра» вырăн пулмалла мар.

Ытти хăшпĕр поэтсем те, хăйсем пурнăçран уйрăлса кайнине пула, ним çинчен те çырма аптăраса, кăлганла çыркалаççĕ. Тĕслĕхсене альманахăн çак кĕнекинчех илме пулать. Иван Малгай хăйĕн Ялтăна кайса çырнă виçĕ сăввисенчен пĕринче:

«Эс çывăратăн питĕ ăшшăн
Çĕнĕ, сарă чăланта.
Эп тăратăп чуптăвасшăн
Тутунтан»,—

тесе çеç калама пултарнă (10 стр.). Яков Ухсай хăйĕн «Хура куççем» ятлă сăввинче «Мĕншĕн ытаклатăн мингере?» тенĕ йышши йĕркесемпе пăснă.

Кăлган сăвви пек сăвăсем коммунистла моральпе нимĕн чухлĕ те килĕшсе тăманни çинчен калаçа тăма та кирлĕ мар. Юрату, мăшăрлану, çемье çинчен В. И. Ленин мĕнле вĕрентнине, вăл Инесса Арманд патне çырнă çырусенчи шухăшсене пирĕн хăшпĕр писательсем халĕ те ăнланса çитеймен-ха. «Илемлĕ литература» альманах вара çÿлтерехре асăннă мещенле сăвăсене пичетлесе кăларнипе хăйĕн тĕлли-паллисĕр питне, хăй таçта хÿрере çапкаланса пынине, хăй çирĕп кĕлеткесĕр, шăнăрсăр пулнине, сÿсленчĕк пулнине çеç кăтартса пачĕ.

Альманахăн ĕçне большевикла йĕркелесе ярасси, ăна çирĕп çул çине тăратасси Чăваш совет писателĕсен Союзĕн кулленхи тĕп ĕçĕсенчен пĕри пулса тăмалла. Альманаха кăларса тăрас тĕлĕшпе чăннипех те пултаруллă, авторитетлă тата çирĕп юлташсем ĕçлемелле.

В. ДОЛГОВ.

ГЭС строительствинче

ÇĔРПУ. **(Хамăр корр.).** Юманран кĕлеткелесе Çавал шывĕн сулахай енне пура туса лартнă. Ăна çыранăн сулахай енчи устойĕ теççĕ. Ун таврашĕнче хальхи вăхăтра хĕрÿ ĕç пырать. 4 пин кубла метр ытла тăпра чавса кăларнă. Пура кĕлеткисене тăпра тултарса хытарса лартаççĕ. Нумаях та пулмасть ледорез тума тытăннă. Çак кунсенчех туса пĕтермелле ăна, ахалĕн çурхи пăрсем станцине сиен кÿме пултараççĕ. Иртнĕ çуркунне астуса тăманнине пула сулахай енчи устойăн çиелти сийĕсене шыв илсе юхтарса кайса пĕтернĕ.

Строительство начальникĕ Маркин юлташ пирĕн корреспондентпа калаçнă чухне çапла пĕлтерчĕ:

— Гидротехникăллă тĕп ĕçсене çурхи шывсем тапраниччен туса çитерме тăрăшатпăр. Ĕçе пĕлсе организацилесен строительствăна июль уйăхĕччен вĕçлесе çитерме пулать. Станци пулакан вырăна трансформатор, генератор тата турбина тахçанах кÿрсе килнĕ. Вăйлă вольтлă линине, пĕтĕмĕшпе илсен, 10 километр вăрăмĕш карса тухрăмăр. Нумаях та вăхăт иртмĕ, станцирен 5 колхоз тата Çĕрпÿ хули çутă илсе тăма тытăнĕç. Çавăнпа та строительствăра çав колхозсеннех ĕçлемелле ĕнтĕ. Тĕнсĕрти «Кулебакский металлист», Çĕрпÿ хулинчи Ворошилов ячĕпе тăракан колхозсенчи колхозниксем кунта лайăх ĕçлеççĕ. Ытти виçĕ колхозĕ хальхи вăхăтра кирлĕ пек ĕçлемеççĕ-ха. Бригадирсем уйăрса яма хушнине пĕр колхоз та пурнăçа кĕртмерĕ. Çĕр ĕçĕсене вăхăтра туса çитерес пулсан, кашни кун 160 кубла метр тăпра чавса тултармалла. Мартăн 6-мĕш тĕлне пурĕ те 102 кубла метр кăна тултарнă.

Фирмăна туса çитерме 2,5 тонна тимĕр кирлĕ пулать, анчах та ăна ниçта та тупса илме çук. Чăваш АССР Ялхуçалăх снабженийĕ те пулăшу памарĕ. Укçа-тенкĕ тĕлĕшĕнчен те çăмăлах мар. Хамăра уйăрса панă укçа-тенкĕне иккĕмĕш квартала кĕриччен илме май килмест.

Çĕнĕ санаторисемпе канмалли çуртсем

ВЦСПС 1941 çулта çĕнĕ санаторисемпе канмалли çуртсем тумалли плана çирĕплетнĕ.

Кисловодскра 160 вырăнлă çĕнĕ санаторине, Сочире 105 вырăнлă санаторине ĕçе яраççĕ. Владивосток çывăхĕнче Инçет-Хĕвелтухăçĕнчи промышленноçĕнче ĕçлекен рабочисемпе служащисем валли санаторий уçаççĕ.

Мускав патĕнче канмалли 4 çурта туса пĕтереççĕ, вĕсенче 500 вырăн пулать. Кунта кашни çулах 15 пин çын ытла канма пултарать.

Европăри тата Африкăри вăрçă

(Вăрçă ĕçĕсен дневникĕ)

Юлашки кунсенче Албанири фронтри вăрçă ĕçĕсем чылаях вăйланнă. Мартăн 11-мĕшĕнче фронтăн нумай участокĕсенче хаяр çапăçусем пынă. Югославири «Политика» хаçат пĕлтернĕ тăрăх, Италин 11-мĕш дивизийĕ Телелене районĕнче вăйлă атака тунă. Греци войскисем фронтра пур çĕрте те итальянецсене хирĕç вăйлăн çапăçнă. Фронтăн кăнтăр участокĕнче итальянецсем Греци позицийĕсене хирĕç висĕ атака тунă. Греци çарĕн верховнăй командованийĕ çапла пĕлтерет: грексем Итали войскисен пур атакисене те сирсе янă, итальянецсене пысăк çухатусем кўнĕ. Рейтер агентстви Албанири фронтăн центральнăй секторĕнче ăнăçлă атака туни çинчен пĕлтерет. Вăйлăн хирĕç тăнă Итали войскисене парăнтарса, грексем вăйлă укреплениллĕ чылай позицисене туртса илнĕ. Фронтăн çурçĕр участокĕнче, Шкумба юханшывĕн районĕнче, итальянецсем грексен позицийĕсене хирĕç пĕр хут çеç мар атака тунă.

Çапăçакан енсен авиацийĕсем çĕр çинчи войскăсемпе пĕрле кĕрешĕве активлăн хутшăннă. Çурçĕр фронтĕнче сывлăшра уйрăмах хаяр çапăçусем пулса иртнĕ. Итали авиацийĕ, тенĕ Итали çарĕн верховнăй командованийĕ кăларнă сводкăра, грексен çар сооруженийĕсемпе коммуникацийĕсем çине бомбăсем пырса пăрахнă. Итали самолечĕсем Ликсурион хули çине (Кефаллиния утравĕ) тата Хĕвеланăç Пелепоннесри пĕр ял çине пырса тапăннă.

Германи авиацийĕ Мальта утравĕ çине халĕ те пыра-пыра тапăнать. Çар сооруженийĕсем çине пысăк калибрлă бомбăсем пăрахнă. Ассошиэйтед пресс агентствин корреспонденчĕ Алхесирасран пĕлтернĕ тăрăх, пĕр самолет Гибралтар çине бомбăсем пырса пăрахнă. Англин тинĕс министерстви кăларнă коммюникере каланă тăрăх, Англин Вăтаçĕр тинĕсĕнчи подводнăй лодки Италин войскăсем турттарса пыракан транспортне торпедăпа персе путарнă.

* * *

Çурçĕр Африкăра çапăçакан енсен авиацийĕн ĕçĕсем кăна пулнă. Ыран мартăн 11-мĕш тенĕ чух çĕрле, тенĕ Германи сводкинче, Германи самолечĕсем англичансен лагерĕсемпе мотомеханизированнăй чаçĕсем çине бомбăсем пырса пăрахнă. Германи генералĕ Хорстенау вăрçă ĕçĕсен обзорĕнче çапла çырать: Германи авиацийĕн Африкăри фронтри пĕрремĕш задачи — пĕрмаях пыра-пыра тапăнса противникăн çапăçури пултарулăхне вăйсăрлатасси тата подкрепленисем турттарса пыма чăрмантарасси пулса тăрать. Англи авиацийĕ, тесе пĕлтерет Рейтер агентстви, ыран мартăн 11-мĕш тенĕ чух çĕрле Триполи çине бомбăсем пырса пăрахнă. Бомбăсем порт сооруженийĕсем çине пăрахнă. Мол районĕнче пысăк пушар тухнă. Çавăн пекех Триполитанири аэродром çине те бомбăсем пырса пăрахнă.

* * *

Хĕвелтухăç Африкăра пуринчен вăйлăрах çапăçусем Абиссини фронтĕнче пулса иртнĕ. Англи войскисен тĕп вăйĕсем Буриэрен Дебра-Маркоспа Аддис-Абеба еннелле каякан, Долоран Негелли патнелле (Аддис-Абебăран кăнтăр енче) каякан тата Итали Сомалийĕнчен Джиг-Джигпа Харар (Аддис-Абебăран хĕвелтухăç енче) еннелле каякан çулсем тăрăх наступлени туса пыраççĕ. Абиссинире Англо-Египет Суданĕ енчен наступлени туса пыракан англичансен войскисем Афодăна (Абиссинипе Англо-Египет Суданĕн чикки çывăхĕнче) туртса илнĕ тата Асос еннелле (Афодăран кăнтăр енче) куçса пыраççĕ. Абиссинин Дембеч районĕнче (Аддис-Абебăран çурçĕр енче) кĕрешекен партизанĕсем Дебра-Маркос патнелле чакса пыракан итальянецсен колонине малаллах хĕсĕрлесе пыраççĕ. Англи командованийĕ кăларнă коммюникере каланă тăрăх, Англи авиацийĕ Харар çине бомбăсем пырса пăрахнă.

Эритрейăра, Итали сводкинче каланă тăрăх, Керен районĕнче Итали войскисен отрячĕсем англичансен пĕр позицине атакăласа туртса илнĕ. Англи самолечĕсем итальянецсен Керен патĕнчи войскисем çине, çавăн пекех Керен—Асмара участокĕнчи чугунçул кĕперĕ çине бомбăсем пырса пăрахнă.

Висĕ уйăх хушшинчи вăрçă ĕçĕсен итогĕсене туса, Италири «Стампа» хаçат çапла çырать: англичансем Могадишона (Итали Сомалийĕ) туртса илни итальянецсемшĕн питех те пысăк çухату пулса тăрать. Тăшман хăйĕн питех те пысăк вăйĕсене пухса тăратнинчен малалла усă курма тăрăшмĕ тесе лăпланса ларма юрамасть, тет хаçат. Британи империне хирĕç пыракан вăрçă питех те пысăк йывăрлăхсемпе çыхăнса тăрать.

* * *

Англи фронтĕнче авиацин хăшпĕр активлăхĕ палăрать. Германи командованийĕн сводкинче каланă тăрăх, мартăн 11-мĕшĕнче кăнтăрла Германи самолечĕсем Кăнтăр Англири аэродромсем çине тата Портсмутри портсен сооруженийĕсем çине пырса тапăннă. Ыран мартăн 12-мĕш тенĕ чух çĕрле Германи авиацийĕн соединенийĕсем Бирмингамри вăрçă ĕçĕсемшĕн кирлĕ объектсем çине, çавăн пекех тата Лондонпа Саутгемптонри портсен сооруженийĕсем çине бомбăсем пырса пăрахнă. Çавăн пекех Германи çар вăйĕсем тинĕс çинче Англин суту-илў тăвакан суднисене хирĕç кĕрешнĕ.

Çав каçах Англи самолечĕсем Çурçĕр Германири хăшпĕр пунктсем çине фугаслă бомбăсемпе вут чĕртсе яракан бомбăсем пырса пăрахнă.

Мартăн 12-мĕш. (ТАСС).

Стамбулри „Пера-палас“ отелĕнчи взрыв

АНКАРА, мартăн 12-мĕш. (ТАСС) Анатолири агентство çапла пĕлтерет: ĕнер каçхине 10 сехетре Стамбулри «Пера-палас» отелĕнче — Англин Софирен чĕнсе илнĕ тата халĕ кăна Стамбула килсе çитнĕ посланникĕ Рендел чарăнса тăнă отельре бомба çурăлса кайнă. Бомба шалти стенасене тата отель фасадне çĕмĕрсе тăкнă. Агентство пĕлтернĕ тăрăх, бомба çурăлнă обстоятельствăсене тĕрĕслесе пăхсан, çакă палăрнă: Англи миссийĕ ларнă специальнăй поезд Софирен тапранса тухас умĕн, Софири вокзалта мисси багажне икĕ чемодан лекнĕ, вĕсене пĕтĕм багажпа пĕрле Стамбула турттарса килнĕ. Çав чемодансенчен пĕрне «Пера-палас» отельне илсе пынă, ăна унта илсе пынă хыççăн темиçе минутăран бомба çурăлса кайнă. Тепĕр чемоданне Англи миссийĕн тепĕр членĕн багажĕнче, урăх отельре тупнă. Пĕр чемоданĕнче взрыв пулнă хыççăн, тепĕр чемоданĕнче радиобатарея евĕрлĕ машина тупнă. Экспертиза палăртнă тăрăх, çав машина ăшĕнче взрыв тăвакан япала пулнă. Снаряда сиенсĕрлетнĕ. Çак ĕçе халĕ те тĕрĕслеççĕ. Взрыв пулнипе 3 çын вилнĕ тата 33 çын аманнă.

Токиори килĕшў хыççăн Индо-Китай мĕн çухатнă

НЬЮ-ЙОРК, мартăн 12-мĕш. (ТАСС). Юнайтед пресс агентстви пĕлтернĕ тăрăх, Таипе Индо-Китай хушшинче Токиора тунă малтанлăх килĕшў пирки Франци влаçĕсен представителĕсем çапла каланă: çак договор хыççăн Франци Индо-Китайĕн 30.000 тăваткăл километр территори тата 1 миллион халăх çухалать. Таи аллине куçакан территорисенчи плантацисем çулсеренех 250 пин тонна пысăк пахалăхлă рис, 100 пин тонна маис, нумай пăрăç, çавăн пекех каучук параççĕ. Баттамбангран кăнтăр енче сапфир кăлармалли пысăк вырăнсем пур, тесе пĕлтереççĕ. Франци Индо-Китайĕн çавăн пекех Тонне-Тап кўлли çухалать, çав кўлĕрен çулсеренех 50 пин тонна пулă тытса кăлараççĕ.

Хĕçпăшал тавраш не кивçен е арендăна парасси çинчен калакан закон проектне Рузвельт алă пусса çирĕплетнĕ

ВАШИНГТОН, мартăн 12-мĕш. (ТАСС). Мартăн 11-мĕшĕнче представительсен палати хĕçпăшал тавраш не кивçен е арендăна парасси çинчен калакан закон проектне сенат кĕртнĕ тўрлетўсене йышăннă. Тўрлетўсене йышăнассишĕн 317 çын, ăна хирĕç—71 çын сасăланă. Закон проекчĕн татăклă текстне кăшт кăна улăштарнă. Çакăн хыççăн çийĕнчех закона Рузвельт алă пусса çирĕплетнĕ. Çапла ĕнтĕ закон вăй илнĕ. Закон президента çакăн пек право парать: «мĕнле те пулин çĕршыва хўтлесси, президент шутланă тăрăх, США оборонишĕн кирлĕ пулсан», çавăн пек çĕршыва президент хĕçпăшал таврашĕпе ытти материалсене кивçен, арендăна е урăх майпа пама пултарать. Президент 1 миллиард та 300 миллион долларлăх çар материалне çийĕнчех ютçĕршыва пама пултарать. Анчах та çак суммăран ытларах материалсене пама конгресран уйрăммăн ирĕк ыйтса илмелле. Конгресс лидерĕсем хаçатсен представителĕсене çапла пĕлтернĕ: мартăн 12-мĕшĕнче Рузвельт закона пурнăçа кĕртме конгресран 7 миллиард доллар пама ыйтать, тенĕ.

Йышăннă законăн татăклă текстне кĕртнĕ тўрлетўсем çакăн çинчен калаççĕ: закон суту-илў карапĕсене хўтлесе çўрес ĕçре Америка çар карапĕсемпе усă курма ирĕк памасть, çавăн пекех тата Америка суднисене вăрçă зонисене кĕме ирĕк памасть. Анчах та çак тўрлетўсем нимĕне те пĕлтермеççĕ, мĕншĕн тесен вĕсем мĕнпур хĕçпăшаллă вăйсен верховнăй главнокомандующийĕ пулса тăракан президентăн прависене тивмеççĕ, вăл суту-илў парохочĕсене çар карапĕсемпе хўтлесе çўремелле тума пултарать.

Закона алă пусса çирĕплетнĕ хыççăнах пресс-конференцире Рузвельт çапла каланă: эпĕ çар материалĕсене Англине пама (мĕн чухлĕ парассине каламан) тата Грецине пама ирĕк патăм, тенĕ.

Халĕ çўрекен хыпарсем тăрăх, теççĕ Америкăри хаçатсен корреспонденчĕсем, Англине вăрçă материалĕсем, çар карапĕсем, самолетсем тата танксем нумай кăларса яма шутлаççĕ.

Америка Англие паракан пулăшу

НЬЮ-ЙОРК, мартăн 12-мĕш. (ТАСС). Юнайтед пресс агентстви пĕлтернĕ тăрăх, ĕçе лайăх пĕлекен çынсем хушшинче çапла калаççĕ: правительство Америка çарĕн пысăк бомбардировщикĕсен тата тинĕс-çар флочĕн патруль самолечĕсен пысăк группине Англине яма хатĕрленет. Çакна ăна правительство Англине пулăшас ĕçе васкатма хатĕр тăнине кăтартса парас шутпа тăваççĕ.

«Нью-Йорк пост» хаçат пĕлтернĕ тăрăх, пысăк вырăнсенче ларакан çынсем çапла каланă: правительство Англине çар снаряженийĕсемпе тинĕс-çар снаряженийĕсем нумай ăсатма хатĕрленет. Пĕр официальнăй çын каланă тăрăх, правительство Англине ямалли мĕнпур хатĕр снаряженине секретлă йĕркепе мобилизациленĕ, çак снаряженине васкавлăн Англине пама хатĕрленеççĕ. Çав çын каланă тăрăхах, инçете вĕçме пултаракан бомбардировщиксем Англине вĕçсе кайма хатĕрленеççĕ. Темиçе эсминец Галифакса ишсе кайма хатĕр тăраççĕ.

Ассошиэйтед пресс агентстви пĕлтернĕ тăрăх, ĕçе лайăх пĕлекен çынсем çапла калаççĕ: Англия США-ран илме шутлакан самолетсем, карапсем çинче тата орудисем патĕнче ĕçлеме нумай летчиксем, моряксем тата салтаксем хатĕрлесе тăратнă.

Черчилль выступленийĕ

ЛОНДОН, мартăн 12-мĕш. (ТАСС). Рейтер агентстви пĕлтернĕ тăрăх, паян общинăсен палатин ларăвĕ пулнă. Ларура премьер-министр Черчилль Америка конгресĕ хĕçпăшал тавраш не кивçен е арендăна парасси çинчен калакан закон проектне йышăнни пирки кĕске сăмах тухса каланă. Англине пулăшас тĕлĕшпе тунă çак ĕçшĕн Черчилль Пĕрлешўллĕ Штатсене тав тунă.

ЮТÇĔРШЫВСЕНЧЕ

✦ Луарăпа Сена юханшывĕсен системисене пĕрлештерсе тăракан Орлеан каналĕ çинче вăрçă хыççăн 4 кĕпер кăна сыхланса юлнă. Çĕмĕрсе тăкнă 37 кĕпертен 2 кĕперне юсаса ĕçе янă тата 9 кĕперне юсаççĕ.

✦ 1940 çулта США-ра пурĕ самолетсемпе авиамоторсем 625 миллион долларлăх туса кăларнă, 1939 çулта 225 миллион долларлăх тунă пулнă. 1941 çулти январĕн 1-мĕш тĕлне авиаци заводĕсене пысăклатас ĕçре 83 миллион та 365 пин доллар чухлĕ расход тунă.

✦ Вишире правительство кăларнă декрет тăрăх, де Голль генерал контроллесе тăракан территори çине кĕрекен пур французсем те Франци гражданствине çухатаççĕ.

✦ Турцире магазинсемпе ресторансенче шурă çăкăр сутассине чакарма шутлаççĕ. Хаçатсем тата радио халăха сăкăра, çăва тата сахăра перекетлеме чĕнеççĕ. Правительство çĕршывра сарма заем кăларать, тесе шутлаççĕ хаçатсем.

✦ Англи правительстви вăрçăра тыткăна лекнĕ 2—3 пин итальянеца ялхуçалăх ĕçне яма шухăшлать. Кунсăр пуçне, ялхуçалăх ĕçсене шкул ачисене, хĕрарăмсене тата Англи çине туслă пăхакан ютçĕршыв çыннисене явăçтарма шутлаççĕ.

✦ «Президент Пирс» пароход Шанхайран США-на кайма тухнă. Пароход çинче Америка гражданĕсем 290 çын ларса пыраççĕ.

Чăваш АСС Республикинчи МТС-сем тракторсене мĕн чухлĕ юсанине кăтартакан

СВОДКА

(1941 ç. мартăн 10-мĕшне, процентпа)

МТС ячĕсем	Капитальн. ремонт	Текущий ремонт	Пĕтĕмпе
Улатăр	66,6	22,5	34,8
Элĕк	70,6	58,0	62,5
Вăрнар	100	100	100
Йĕпреç	92,3	79,1	83,7
Ишлей	66,6	78,7	74,0
Канаш	100	72,4	78,9
Куславкка	70,0	74,7	74,4
Комсомольски	90,0	100	96,9
Хĕрлĕ Чутай	—	100	93,3
Кувакино	85,0	74,3	78,1
Сĕнтĕрвăрри	83,3	55,0	61,5
Первомайски	100	50,0	62,5
Пăрачкав	76,1	80,0	78,7
Сĕнтĕр	80,9	70,0	74,5
Красноармейски	81,2	57,8	64,8
Вăрмар	54,1	66,6	61,6
Çĕрпў	88,8	67,5	74,1
Шупашкар	61,1	65,3	63,6
Чкаловски	80,9	58,6	68,0
Шăмăршă	100	100	100
Шăхасан	100	100	100
Çĕмĕрле	88,8	80,9	83,3
Етĕрне	63,6	73,4	70,5
Елчĕк	92,3	81,4	85,5
Тăвай	66,6	62,0	63,6
Республикипе	79,1	73,4	75,4
1941 ç. мартăн 5-мĕшне пулнă	73,9	69,7	71,1

Искусствăра тивĕçлĕ критика кирлĕ

Юлашки çулсенче Чăваш совет изоискусстви чылай пысăк çитĕнўсем турĕ. Ку ĕнтĕ пирĕн художествăллă культура ўссе пынине пĕлтерет. Спиридоновăн «Орденоносец Степанов», «Сирень», Сверчковăн, Зайцевăн тата ытти художниксен хăшпĕр ĕçĕсем вăл çитĕнўсем çинчен аванах каласа параççĕ.

Чăваш изоискусстви уйрăммăнах 1935 çултанпа хăвăрттăн ўсме тытăнать. 1935 çултанпа кашни çулах художествăллă выставкăсем пулса пыраççĕ.

Ку выставкăсенчен «Чăваш автономийĕ 15 çул тултарни», «Октябрь революцийĕ 20 çул тултарни» тата «Чăваш автономийĕ 20 çул тултарни» выставкăсем чи паллăраххисем шутланаççĕ. Вăл выставкăсене чăваш художникĕсем 500 ытла тĕрлĕрен ĕçсем, вĕсенчен 100 яхăн тематикăллă пысăк картинăсемех тăратрĕç.

Анчах та, ку çитĕнўсем çав тери хăвăрт ўссе пыракан пирĕн социализмлă çĕршывăн паянхи кунĕсемшĕн çителĕклĕ мар. Мĕншĕн тесен эпир изоискусствăн ўсĕмĕсене картинăсен шучĕ тăрăх çеç висме пултараймастпăр, пире, чи малтан, пахалăх кирлĕ.

Чăнах та, мĕнле пахалăхсем пур-ха пирĕн изоискусствăра? Пирĕн халăх умне вăтанмасăр кăларса тăратма тĕплĕн туса çитернĕ картинăсем пĕтĕмпе те вуншарăн кăна шутланаççĕ. Паллах, ку çавтери сахал.

Мĕнрен килет-ха ку?

Калас пулать, пирĕн Чăваш изоискусствинче е художниксен хушшинче изоискусствăна ўсме чăрмантаракан тĕрлĕрен киревсĕр теченисем (формализм, натурализм т. ыт. те) палăрсах кайман. Çапах та, хальхи вăхăтра изоискусствăра формализм пĕтĕмĕшпех пĕтнĕ тесе калани йăнăш пулĕччĕ. Паллах, эпир халĕ 1932 çулччĕнхи формализма пирĕн художниксем хушшинче тĕл пулмастпăр. Анчах та, художник пурнăçа тĕплĕн пĕлменнипе, хăйĕн произведенийĕсене тулашĕнчен живопислĕ е композициллĕ задачăсемпе туса, содержанине вăйсăрлатни формализм юлашкийĕсем пурри çинчен калать. Вăл ĕнтĕ уйрăммăнах Сверчковăн, Мясниковăн тата ытти художниксен 1935—1937 çулсенчи хăшпĕр ĕçĕсенче палăрать.

Художник пурнăçа тĕплĕн пĕлмест пулсан, вăл хăйĕн мастерскойĕнчен ларнипех нихăçан та пурнăçа тĕрĕс кăтартса паракан произведенисем тума пултараймасть. Пĕр пытармасăрах каламалла, пирĕн художниксем хушшинче ку пысăк çитменлĕх уççăнах палăрса тăрать-ха. Çапах та пирĕн художниксенчен нумайĕшĕ хăйсен ĕçĕсене васкаса, ытларах хисеппе е тата пысăкрах висепе тума тăрăшаççĕ. Паллах, ун пек произведенисем художник аллинчен тĕплĕн пиçсе тухаймаççĕ. Ун пек чух вара час-часах произведенисене пĕр-пĕр выставкăра 10—15 кун çакăнса тăнă хыççăнах складсене пăрахаççĕ. Çав сăлтавпа мар-ши пирĕн чăваш художникĕсен халиччен тунă произведенийĕсем складсенче çĕршерĕн çĕрсе выртаççĕ?

Ку вăл чăн, пытарма çук фактсем. Анчах, çапла пулин те, изоискусствăра кун пек çитменлĕхсене тивĕçлĕн асăрхаттарни пулман, вĕсене çийĕнчех критиклесе, çитменлĕхсене пĕтерессишĕн çине тăрса кĕрешмен. Пирĕн художниксен выставкисем çинчен тĕплĕн çутатса парас вырăнне, яланах изоискусствăра пахалăхпа çитменлĕхсене уйăрса илеймен çынсем «выставка питĕ чаплă, çав художниксен картинисем паха» тесе çырнисем кăна пулнă. Вĕсен шухăшĕпе вара «пурте лайăх, пурте паха» пулса тăрать. Паллах, кун пек вырăнсăр мухтанисем художник-авторсене сиен кўнисĕр пуçне урăх нимĕн те пама пултараймаççĕ. Изоискусствăра тивĕçлĕ, усăллă критикăна йĕркелесси вăл — художниксен Союзĕн пысăк задачи пулмалла. Анчах та вăл ку ĕçе йĕркелесе яма тăрăшмасть, выставкăсем туса ирттернĕ чух дискуссиллĕ каласусем те пулин ирттермест. Ĕçе яланах формально кăна туса пырать. Выставкăсем йĕркеленĕ чух халăх умне тăратмалли произведенисене çителĕклĕ пăхса тухса суйласа илмен. Çапла вара, выставкăсенче тăратма кирлĕ мар ĕçсем те сахал мар пулнă. Сăмахран, 1935—37 çулсенчи выставкăсенче Мясниковăн тематикăллă картинисем вуншарăн шутланнă пулсан, паянхи куна пĕрне те художествăллă произведени шутне илсе выставкăна кăларма çук.

Пĕр-ик сăмах графикăпа скульптура çинчен.

Графикăллă искусствăна эпир кашни кунах тĕл пулатпăр. Пирĕн хаçатсем, журналсемпе кĕнекесем çинче чăваш художникĕсен ĕçĕсене час-часах тĕл пулма пулать. Графика художествăпа паллаштаракан чи паха средство пулса тăрать. Апла пулин те пирĕн чăваш художникĕсем хушшинче ăна халиччен тивĕçлĕ хаклани пулман. Графика çинчен критика мар, нимпле калаçу та пулман. Ку ĕнтĕ çавтери пысăк çитменлĕх.

Скульптура çинчен каланă май, çакна асăрхаттарни кирлĕ. Скульптура пирĕн изоискусствăра халь кăна аталанса пырать-ха. Пуринчен ытла Кудрявцев ĕçĕсенчен юлашки вăхăтра чылай çитĕнўсем курма пулать. Анчах та Кудрявцев çамрăк скульптор. Ăна тĕрĕс çул çине тăратмалла, унăн йăнăшĕсене çийĕнчех тўрлетсе пымалла.

Юлашкинчен, манăн кăштах чăваш халăх творчестви, орнамент çинчен калас килет.

Пурте аванах пĕлеççĕ: халăх творчествине тĕпчесе пĕлни вăл çавтери кирлĕ, хаклă ĕç. Тўррипех калас пулать, пирĕн чăваш халăх творчествине, чăвашсен çавтери паха орнаментне пухас, тĕпчесе пĕлес ĕç пуçăнман-ха. Искусство управленийĕнче, Халăх Творчестви çуртĕнче ку тĕлĕшпе интересленекенсем çук-ха.

Чăваш орнаментне пухас тĕлĕшпе художник Спиридонов чылай пысăк ĕç тунăччĕ. Анчах вăл та пулин паянхи куна Чăвашсен Наукăпа тĕпчев институтĕнче выртать-ха. Ăна хăçан пичетлесе кăларасси паллă мар.

Г. ХАРЛАМПЬЕВ.

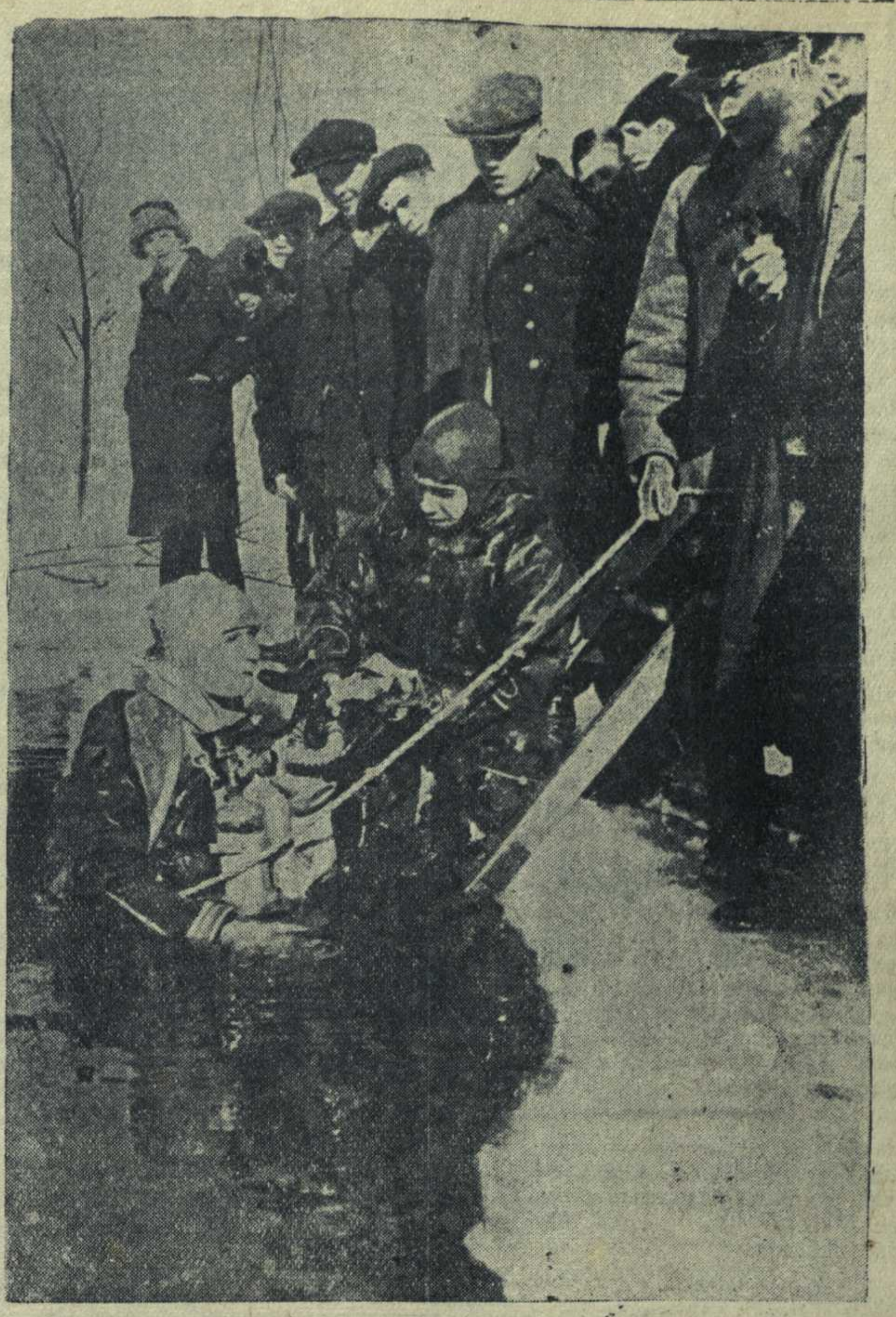

Шупашкарти Освод çумĕнче организациленĕ çăмăл водолазсен курсĕнче вĕренекенсем Атăл тĕпне анма хăнăхаççĕ.
ЎКЕРЧĔК ÇИНЧЕ: водолаз ĕçĕн инструкторĕ С. Спиридонов курсантсене хăй Атăл тĕпне анса кăтартать.
К. Бабаев фото-ўкерчĕкĕ.

Осоавиахимовецсен ăмăртăвĕ

КРАСНОАРМЕЙСКОЕ. Осоавиахимовецсен Хĕрлĕ Çарпа Тинĕс-Çар Флочĕ 23 çул тултарнă ятпа иртекен военизированнăй ăмăртăвĕ районра сарăлсах пырать. Малтанхи кунсенче ăмăртăва хутшăнма 19 команда заявка панă пулсан, паянхи куна пурĕ 27 команда 270 çынпа хутшăннă.

Мартăн 9-мĕшĕнче учительсен 4 команди хутшăннă. Унта 40 учитель пулчĕç. Çавăн пекех, вăл кун Тĕрер ялсоветĕнчи «Красная Чувашия» колхоз çумĕнчи Осоавиахим пуçламĕш организацинчен пĕр команда хутшăнчĕ. Ку колхозра массăллă-оборонăллă ĕçе аван йĕркеленĕ. Ăмăртăва хутшăнакансенчен пурте йĕлтĕрпе çўреме, граната ывăтма, чăрмав урлă каçма тата противогазпа çўреме вĕреннĕ.

Акă, старт умне çав командăри 50 çулхи ватă колхозник Н. Гурьев тухса тăрать, ыттисем унпа танлашаççĕ.

— Марш! — команда парать главнăй судья. Йĕлтĕрçĕсем пурте малалла ыткăнаççĕ. Гурьев колхозник те вĕсенчен юлмасть, вăл та малалла çăмăллăн ыткăнать.

Команда финише 1 сехет хушшинче тухса, участниксем ГСО значокĕн II-мĕш сыпăклă нормине параççĕ. Н. Гурьев колхозник те 10 километрлă дистанцине 1 сехет те 2 минутăра тухса, ГТО значокĕн II-мĕш сыпăклă нормине панă.

Ăмăртăвăн малтанхи кунĕсем аван результатсем кăтартрĕç.

Красноармейски вăтам шкулĕнчи 1-мĕш команда, Именкассинчи вăтам шкулти команда, «Красная Чувашия» колхозри команда тата банкра ĕçлекенсен командисен участникĕсем пурте ГТО значокĕн II-мĕш сыпăклă нормисене пачĕç.

П. МАЙОРОВ.

Программăна вĕçлерĕç

КЎКЕÇ. Альгешри колхоз çумĕнчи Осоавиахим пуçламĕш организацийĕ юлашки вăхăтра лайăх ĕçлесе пыма тытăнчĕ. Осоавиахим членĕсен хисепĕ те икĕ хута яхăн ўснĕ. Малтанхи вăхăтра кунта член укçи пухасси кая юлса пынă. Халь член укçине пухса çитернĕ.

Осоавиахимовецсене çар ĕçне вĕрентес тĕлĕшпе те пысăк çитĕнўсем турĕç. Çар ĕçне вĕренмелли группа хăйĕн программине вĕçлерĕ. Вĕсем программăна районри ытти организацисенчен малтан вĕренсе пĕтерчĕç.

Запасра тăракан кĕçĕн командир П. Мелентьев юлташ Осоавиахим членĕсене стройра çўреме вĕрентрĕ.

Группăра вĕренсе тухнисенчен 14 çын «Ворошиловский стрелок» значокĕн нормисене пачĕç.

П. МУРАВЬЕВ.

Практикăра

Учительсен пĕлўне ўстерекен институтра вĕренекенсем мартăн 4-мĕшĕнче практикăна саланчĕç. Физикăпа математика отделенинче вĕренекен курсантсем Кўкеçри тата Ишлейри вăтам шкулсене кайрĕç. Нимĕç чĕлхине вĕренекенсем Шупашкар хулинчи 6-мĕш тата 1-мĕш номерлĕ вăтам шкулсене юлчĕç.

Хальхи вăхăтра Ишлейри вăтам шкула килнĕ практикантсем уроксенче пулса, уроксем хыççăн анализсем тăваççĕ.

— Анализсем туни пире пысăк пулăшу парать, — теççĕ практикантсем.

Мартăн 10-мĕшĕнче практикантсем уроксем пама пуçларĕç. Кашни практикант практикăна ăнăçлăн вĕçлессишĕн тăрăшать.

О. ЯРУСОВ.

Пултаруллă драмкружок

Атнар ялĕнчи (Хĕрлĕ Чутай р.) драмкружок темиçе çул хушши активлăн ĕçлесе пырать ĕнтĕ. Кружокра хальхи вăхăтра 33 член тăрать, вĕсем хушшинче — ялти учительсем, комсомолецсем, колхозниксем, вăтам шкулта вĕренекенсем.

1940 çулта тата 1941 çулхи икĕ уйăх хушшинче драмкружок 10 пьеса ытла лартнă. Ф. Павловăн — «Ялта», «Судра», Н. Гоголĕн — «Авлану», М. Беловăн — «Çамрăксем», Кăлканăн «Аннеса», Айзманăн — «Утне çитмен туртине», Никитинăн — «Кукша Иван», И. Саламбекăн — «Велиме» т. ыт. те.

Нумаях пулмасть, кружок П. Н. Осиповăн «Айдар» драмине питте тăрăшса хатĕрленнĕ те, хăйсен ялĕнче икĕ хутчен пысăк ăнăçлăхпа выляса панă хыççăн район центрне, Хĕрлĕ Чутая кайса лартнă.

Кружока ĕлĕк профессиллĕ артист пулнă избач Илларион Марков ертсе пырать. Кружокăн театр ĕçне питех те юрататакан актив пур, вĕсем— Трифонова, Чумаков, Дяткина, Чемашкин, Абаськин, Абрамов, Семенов т. ыт. юлташсем.

Халĕ кружок Алагерпа Кăлканăн «Нарспи» пьесине лартма хатĕрленет. Ку спектакле кружок членĕсем пур вăйран тăрăшса, мĕнпур ăсталăха мобилизацилесе ĕçлесе лартма ĕмĕтленеççĕ.

Ку таринччен Атнарти кружок пултаруллăн ĕçлесе пырса, ответлă постановкăсемех лартнине шута илсе, Чăваш АССР Совнаркомĕ çумĕнчи Искусство ĕçĕсен управленийĕ ку кружока «Нарспи» пьесăна сцена çинче лартма ирĕк пачĕ.

Л. А-в.

Хаçатра тухнă материалсем тăрăх

„Элĕк районĕнче çуракине çителĕксĕр хатĕрленеççĕ“

«Чăваш Коммуни» хаçатăн 18-мĕш номерĕнче (январĕн 22-мĕш) «Элĕк районĕнче çуракине çителĕксĕр хатĕрленеççĕ» ятлă статья пичетленсе тухнăччĕ. Вăл статья пирки Элĕк райçĕрĕç пайĕ çапла пĕлтерчĕ:

— Хаçатра тухнă статья çуракине хатĕрленес çĕрте юлса пыракан колхозсен ĕçне тĕрĕс çутатса парать. Статьяра асăннă колхозсен руководителĕсене райсовет исполкомне чĕнсе калаçнă. Халь вăл колхозсем те çуракине хатĕрленес ĕçе чылай аванлатрĕç.

Районĕпе илсен, юр тытас плана 111 процент, вырăнти удобренисем хатĕрлес плана 102 процент, минераллă удобренисене кўрсе килес плана 108 процент тултарнă. Вăрлăхсем те çителĕклĕ хатĕрлесе хунă.

Хаçатра тухнă статья çуракине хатĕрленес ĕçри çитменлĕхсене пĕтерме чылай пулăшрĕ.

Ответлă редактор В. Я. ЯКОВЛЕВ.

ПРИСТАНЬ ЧЕБОКСАРЫ
ПРИНИМАЕТ на РАБОТУ
ГРУЗЧИКАМИ
с оформлением на работу по договорам.
Об условиях справиться в конторе пристани: г. Чебоксары, Кадыкова, 22. Оплата труда сдельная, общежитием обеспечиваются.
Пристань.

Утерянное регистрационное удостоверение за № 222284, выданное Чебоксарским Горфо на имя Макарова, Антипа Васильевича от 31 декабря 1940 года считать недействительным.

РЕДАКЦИ АДРЕСĔ: г. Чебоксары, ул. Володарского, 5, Дом Печати. ТЕЛЕФОНСЕМ: редакторăн—0—67, редактор заместителĕн—3—97, редакци секретарĕн — 4—40, пропаганда пайĕн —4—97, парти пурнăç пайĕн — 7—97, экономика пайĕн — 0—88, çырусемпе рабселькорсен пайĕн—2—30, «Ĕçхĕрарăмĕ» журналăн—6—23, «Ленин çулĕпе» журналăн—0—85, издательство конторин—0—23.

НТ 2696. Гор. Чебоксары, типография № 1 Управления издательств и полиграфии Чувашской АССР. Заказ № 191. Ф. Б. 58×84 п. л.